

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1932.

Andra kammaren.

Nr 10.

Söndagen den 31 januari.

Kl. 1 e. m.

§ 1.

Föredrogos var för sig Kungl. Maj:ts å kammarens bord vilande propositioner; och hänvisades därvid

till behandling av lagutskott propositionerna:

nr 54, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 4 § i lagen den 21 september 1915 om behörighet att utöva läkarkonsten; och

nr 55, med förslag till lag om viktmärkning i vissa fall av gods som skall inlastas å fartyg; samt

till jordbruksutskottet propositionerna:

nr 8, angående försäljning av vissa delar av kronoegendomen Kålshult nr 1 i Jönköpings län m. m.; och

nr 53, angående förlängd giltighetstid för avlöningsreglementet för tjänstemän vid domänverket m. m.

§ 2.

Till avgörande företogs bevillningsutskottets betänkande, nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning med tillägg till gällande tulltaxa ävensom vissa motioner rörande tullbevillningen.

*Ang.
tillägg till
tulltaxe-
förordningen.*

I en den 29 januari 1932 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 59, hade Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels antaga vid propositionen fogat förslag till förordning med tillägg till gällande tulltaxa i nedan intagna delar så lydande:

Tulltaxe- nr	Statistiskt nr	V a r u s l a g	Tilläggs- tull för 100 kg kronor	Tull för 100 kg kronor
II. Vegetabiliska ämnen.				
ur 36	89	Blommor och blomdelar, naturliga, avskurna, ej särskilt nämnda: till prydnad användbara, friska E	500:—	
		Växter, ej särskilt nämnda: levande:		
40	94—95	andra . . . . . E	13:—	

Ang.
tillägg till
tulltaxe-
förordningen.
(Forts.)

Tulltaxe- nr	Statistiskt nr	Varuslag	Tilläggs- tull för 100 kg kronor	Tull för 100 kg kronor
50	106	Potatis: rå: nyskördad (färsk) och inkommande under tiden 1 januari—30 juni T	7: 50	
55	111—112	Köksväxter, ej särskilt nämnda: färska eller enbart kokade:		
56	113	— — — — — — — — — — — — — — — — meloner och gurkor . . . . . N	20: —	
		sparris . . . . . T	100: —	
		andra slag:		
57	114—115	blomkål och tomater . . . . . T	10: —	
	116	andra . . . . . T	25: —	
		saltade eller torkade, även i bland- ning med rötter:		
ur 58	117	gurkor . . . . . N	10: —	
60	120	Svampar, ätbara . . . . . E	50: —	
		Frukter och bär, ätbara: färska eller enbart kokade:		
ur 63	125—126	bananer och citroner . . . . . N		10: —
ur 67	130—132	— — — — — — — — — — — — — — — — äpplen, päron och andra frukter, ej särskilt nämnda . . . . . T	10: —	
		Kaffe:		
73	153	orostat . . . . . T	15: —	
74	154	rostat, kaffesurrogat med tillsats av kaffe härunder inbegripet . . . . . N	18: —	
ur 94	202	Bak- och jästpulver . . . . . E	20: —	

dels ock, med ändring av den i statsverkspropositionen gjorda inkomstberäkningen, i vad anginge tullmedel, i riksstaten för budgetåret 1932/1933 beräkna tullmedlen till ett belopp av 152 miljoner kronor.

Till bevillningsutskottet hade inom motionstiden vid riksdagens början för förberedande behandling hänvisats bland annat följande motioner, avseende ändringar i gällande tulltaxa beträffande vissa av de varuslag, som innefattades i propositionen, nämligen:

inom första kammaren:

nr 13 av herr *Löfvander m. fl.*;

nr 31 av herr *Wohlin m. fl.*;

nr 50 av herr *Roos m. fl.*;

nr 90 av herrar *I. F:son Holmgren* och *Bergman*;

nr 166 av herr *Trygger m. fl.*;

nr 172 av herrar *Johan Bernhard Johansson* och *N. J. Martin Svensson*;

nr 238 av herr *Johan August Larsson m. fl.*;

nr 239 av herr *A. Pettersson m. fl.*; och

nr 242 av herr *Johan Johansson m. fl.*; samt

inom andra kammaren:

nr 21 av herr *Lithander m. fl.*;

Ang.
tillägg till
tulltaxe-
förordningen.
(Forts.)

nr 22 av herrar *Andersson* i Grimbo och *Olsson* i Kullenbergstorp;
nr 50 av herrar *Magnusson* i Skövde och *Weibull*;
nr 53 av herr *Månsson* i Erlandsro m. fl.;
nr 54 av herrar *Lithander* och *Nylander*;
nr 124 av herr *Magnusson* i Skövde m. fl.;
nr 222 av herr *Lindman* m. fl.;
nr 233 av herr *Nylander*;
nr 241 av herr *Öhman* m. fl.;
nr 350 av herr *Andersson* i Dunker m. fl.;
nr 351 av herr *Eriksson* i Toftered m. fl.; och
nr 358 av herr *Hammarlund* m. fl.

Därjämte hade till bevillningsutskottet för förberedande behandling överlämnats två i anledning av förevarande proposition väckta, likalydande motioner, nämligen nr 277 i första kammaren av herrar *Hallin* och *Widell* samt nr 402 i andra kammaren av herr *Brännberg* m. fl.

Uti förenämnda motion II: 241 av herr *Öhman* m. fl. hade föreslagits, att riksdagen måtte besluta upphäva tullsatserna för de varuslag, som fölle under rubrikerna 73—74 i gällande tulltaxa.

Utskottet hemställde,

1) att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition, nr 59, i vad den avsåge tillägg till gällande tulltaxa, antaga det vid propositionen fogade förslag till förordning med tillägg till gällande tulltaxa; och

2) att motionerna nr 13, 31, 50, 90, 166, 172, 238, 239 och 242 i första kammaren samt nr 21, 22, 50, 53, 54, 124, 222, 233, 241, 350, 351 och 358 i andra kammaren, i den mån dessa motioner avsåge varuslag, som innefattades i propositionen, måtte anses besvarade genom vad utskottet under punkten 1) hemställt.

Uti punkten 3) anmälde utskottet, att utskottet komme att i annat sammanhang avgiva yttrande beträffande vad Kungl. Maj:ts i förevarande proposition nr 59 föreslagit rörande beräkningen av tullmedlen i riksstaten för budgetåret 1932/1933 ävensom angående ej mindre de likalydande motionerna I: 277 och II: 402 än även omförmälda, vid riksdagens början väckta motioner i de delar, som icke upptagits i utskottets hemställan.

Vid betänkandet voro fogade reservationer:

av herrar *Bärg*, *Björnsson*, *Aström*, *Lövgren*, *Olsson* i Gävle, *Wahlmark*, *Andersson* i Katrineholm och *Werner*, vilka hemställt, att riksdagen måtte besluta att avslå Kungl. Maj:ts förslag i fråga om tilläggstull å varor hänförliga till tulltaxenumren 73 och 74 (orostat och rostat kaffe m. m.); samt

av herrar *Wohlin*, *Lithander*, *Forssberg* och *Anderson* i Storegården, vilka yrkat, att riksdagen måtte, med avslag å Kungl. Maj:ts proposition, i vad densamma berörde rubrikerna nr 73 och 74 i gällande tulltaxa, besluta, att den vid tulltaxeförordningen den 4 oktober 1929 fogade tulltaxa skulle från och med den dag, Kungl. Maj:ts bestämde, hava följande ändrade lydelse, nämligen:

Statis- tiskt nr		Tull för 100 kg kr.	Redo- visnings- grund	Tull- taxe- nr
	Kaffe			
153	orostat	T 60: —	kg kr.	73
154	rostat, kaffesurrogat med tillsats av kaffe härunder inbegripet	T 78: —	kg kr.	74

Ang.
tillägg till
tulltaxe-
förordningen.
(Forts.)

Herr **talmannen** anmälde ärendet till föredragning och yttrade därvid: I avseende å föredragningen av bevillningsutskottets betänkande nr 3 föreslås: *att* först i ett sammanhang föredragas punkterna 1 och 2 i utskottets hemställan och därefter punkten 3;

att punkterna 1 och 2 företagas till avgörande på det sätt, att först föredrages Kungl. Maj:ts av utskottet tillstyrkta förslag till förordning med tillägg till gällande tulltaxa och därefter utskottets hemställan i nämnda punkter;

att av berörda förordning först föredrages var för sig de med romerska siffror betecknade huvudrubrikerna i förordningen och därefter övriga delar av förordningen;

att vid behandlingen av en var sådan huvudrubrik samtidigt må anses vara föredragen de i betänkandet behandlade motionerna, envar i vad den avser under huvudrubriken upptagna varuslag; samt

att vid föredragningen av den huvudrubrik, om vilken först uppkommer överläggning, denna må omfatta betänkandet i dess helhet.

Detta förslag bifölles.

Punkterna 1) och 2) i utskottets hemställan.

I enlighet med den av kammaren godkända föredragningsordningen företogs först till behandling Kungl. Maj:ts av utskottet tillstyrkta förslag till förordning med tillägg till gällande tulltaxa.

Efter föredragning av *huvudrubriken I. Levande djur och animaliska ämnen* anförde:

Herr **Engberg**: Herr talman! Kammaren står i själva principfrågan icke inför någon överraskning. Redan i statsverkspropositionen och trontalet har Kungl. Maj:t förebådat de steg, som nu tagits. Riksdagsordningen kan med skäl betecknas såsom ett ofantligt ändamålsenligt instrument. I det stycket har den samma elastiska karaktär som vår regeringsform. Man kan inom dess ram laga efter läglighet, och bestämmelserna äro utformade med en sådan smidighet, att även tämligen ovanliga fall kunna läggas inom densamma. I detta fall har naturligtvis också grundlagens bokstav iakttagits. Formen har varit smidig nog, så att den icke behövt sprängas, då ju riksdagsordningen beträffande motionstiden endast föreskriver en viss maximtid, men ingalunda någon minsta tid. Åtminstone rent teoretiskt kan motionsrätten anses bevarad även i ett fall, då ett utskott gått till behandling av en proposition, omedelbart efter det densamma remitterats till utskottet. Trots detta finns det, herr talman, dock en bestämd erinran att göra, icke av konstitutionell natur, icke i anslutning till föreskrifterna i riksdagsordningen, utan beträffande den handläggning i övrigt, den »politiska handläggning», som vederfarits ärendet från Kungl. Maj:ts sida. Varenda en i denna kammare är naturligtvis fullt på det klara med att ett ärende av denna innebörd måste handläggas med den allra största försiktighet och med den största diskretion, så att det icke blir möjlighet för spekulationsintressen att gripa in och sko sig på det allmännas bekostnad. Det är därför i och för sig icke något anmärkningsvärt, att man valt metoden med en snabb behandling. Men däremot är det anmärkningsvärt, att en regering, som i så utpräglad grad som den nuvarande till sitt parlamentariska underlag har en mycket liten del av riksdagen, icke funnit nödigt, icke sökt möjlighet och utvägar att underrätta de andra partierna och enkannerligen deras ledning om vad den egentligen tänkte förelägga riksdagen. Jag förstår mycket väl, och det har också framhållits förut, att liksom kravet på diskretion kring behandlingen av det hela är nödvändigt att upprätthålla, kan det också vara fara värt, att, om man inviger

någon större krets i sina förehavanden i förväg, något skulle kunna sippra ut och missbrukas i spekulationssyfte. Men jag sätter bestämt i fråga, om det kan vara riktigt och välbetänkt, såsom regeringen i detta fall förfarit, att icke underrätta de övriga partiernas ledningar om sina planer och avsikter och hålla dem underkunniga om syften, som äro så pass vittgående som dessa. Det betyder enligt min tanke, herr talman, en konsekvens, när det gäller att bedöma och utskifta ansvaret för vad som kommer att ske, när dessa bestämmelser eventuellt bliva riksdagens beslut. Ty det säger sig självt, att även om riksdagens beslutande majoritet bär sitt ansvar och regeringen bär sitt, förskjutes liksom tyngdpunkten i ansvaret över till regeringen i samma mån, som regeringen genom själva handläggningen av ärendet satt riksdagen så i efterhand, att ett bedömande av ärendets räckvidd icke blivit möjligt.

Jag tror, att detta, herr talman, måste inledningsvis sägas vid detta ärendes behandling. Det brukar vara en gängse sed, när man offentligt ventilerar en akademisk avhandling — till vilken jag icke vill räkna herr finansministerns proposition — att man väger förtjänster och fel mot varandra. Och det brukar desslikes vara sed, att man börjar med förtjänsterna, ty då blir respondenten glad. Det försätter honom i ett gott humör. När nu andra kammaren sammanträder på en söndag, som ju är en fridens dag, kunde den därför lämpligen välja enahanda tågordning mellan ros och ris. Jag måste då bland framställningens förtjänster främst räkna det, som redan antyddes i trontalet, nämligen att man särskilt tagit sikte först på lyxbetonade varor och att den linjen i stort sett har hållits i Kungl. Maj:ts proposition. Jag anser vidare det vara en ännu större förtjänst, att dessa förslag icke rubbat den gällande tulltaxans bestämmelser. Tulltaxan är orörd. Man har i stället valt utvägen att i särskilda författningar av provisorisk karaktär inskriva de bestämmelser, varom här är fråga. Förtjänsterna torde ligga för oss alla i öppen dag på denna punkt, om vi taga hänsyn till det förhållandet, att på åtskilliga för att icke säga många punkter i förslaget man icke exakt vet var finanstillen slutar och skyddstillen börjar. Det måste här enligt sakens natur finnas vissa gränssområden. Men i samma mån som en finanstill får en tvekönad karaktär av på en gång finanstill och skyddstill, är det ju en gammal erfarenhet, att, om man inarbetar den i den vanliga tulltaxan, den gärna vill dröja sig kvar och bli en bestående ingrediens, ett väsentligt inslag i tullsystemet. Ser man därför på möjligheten att bli av med dessa tullförhöjningar, torde det vara otvivelaktigt, att det är en stor och betydande fördel, att de lagts in i speciella författningar av provisorisk karaktär.

Jag tror vidare, att utskottet har haft en förmån, som många i denna kammar skatta högt, den nämligen, att få anse besvarade en rad av motioner i och med besvarandet av Kungl. Maj:ts proposition. Det har upplysts, att icke mindre än 105 motioner i tullfrågor skulle föreligga. Detta innebär, herr talman, att nästan var tredje medlem av den svenska riksdagen i år uppträtt såsom motionär. Det torde böra betecknas såsom en vinning, att nu en rad av dessa mer eller mindre välgrundade framställningar ha förts åt sidan definitivt, även om enligt sakens natur tullkrävarna skola låta höra sitt knorr i diskussionen.

Ser man emellertid nu på de olika varuslagen under huvudrubrikerna i förslaget, ligger det ju i sakens natur, att meningarna kunna vara ganska delade om, var »lyxbetoningen» börjar och var den slutar. Reservanterna från det socialdemokratiska partiet inom utskottet ha i sin reservation med all rätt understrukt, att beträffande sådana varuslag som frukt måste man ställa sig betänksam inför dessa tilläggstullar. Frukt: äpplen, päron, bananer och vidare sådana saker som tomater och citroner ingå kanske icke så mycket i kosthållet ute på den svenska landsbygden, men det är ett faktum, att i städer och industrisamhällen fruktdieten glädjande nog börjat tilltaga. Och jag sä-

Ang.
tillägg till
tulltaxe-
förordningen.
(Forts.)

Ang.
tillägg till
tulltaxe-
förordningen.
(Forts.)

ger för min del, att det torde vara ett önskemål i folkhälsans eget intresse, att denna utveckling främjas och stödjes. Sälunda håller jag före, att den undermåliga standard beträffande den allmänna hygien, som påtalats hos norrlandsbefolkningen, i mycket hög grad bottnar i en fruktansvärd ensidighet i dieten, då grönsaker, frukt och övriga vitaminförande ämnen ingå i kosthållet i så ringa utsträckning, som de göra. Det är därför med ett beklagande som man konstaterar, att det varit nödvändigt för finansministern att från hans utgångspunkt låta förslaget omfatta frukten. Det borde från början gjorts ansträngningar för att finna utväg att få denna ställd utanför.

Det finns nog också andra punkter, där liknande erinringar med skäl kunna göras. För vår del ha vi fäst oss särskilt vid den höjning, som gäller kaffet. Kungl. Maj:ts förslag i det stycket är ju ett led i en rad av föregångare. Kaffet spelar en stor politisk roll i Sverige, och de politiska kafferepen hava varit många och långa här i Sveriges riksdag. Men spörsmålet beträffande kaffet reduceras ytterst till frågan, huruvida finansministern har rätt, när han i sin proposition anser, att kaffet icke kan räknas till nödvändighetsvarorna. Ja, det beror på, herr talman, vad man menar med en nödvändighetsvara. Är det icke på det sättet, att det hänger samman med arten av de kosthåll, varpå människorna i allmänhet äro ställda? Har man ett dåligt, torftigt, fattigt och ensidigt kosthåll, framträder kaffet i ett dylikt otvivelaktigt med karaktären av en nödvändighetsvara. På helt annat sätt förhåller det sig i de kosthåll, där människorna leva på livets solsida, och där man kan hålla sig med en mera omväxlande diet. Kaffet ter sig nödvändigare i de fattiga hemmen än det gör i de burgna. Det tror jag vara en sanning, som var och en vid närmare eftertanke skall kunna vitsorda. Vi ha därför från den grupps sida, som jag har äran tillhöra, ansett, att Kungl. Maj:tt skulle ha handlat välbetänkt, om Kungl. Maj:tt i propositionen ställt kaffet utanför de varuslag, som här äro ifrågasatta att drabbas av en tilläggstull. Jag är övertygad om att i den fortsatta debatten skälen för och emot detta skola ytterligare ventileras, och det är icke tvivel underkastat, att det måste ha ägt rum en betydande omsvängning i opinionen på denna punkt inom det parti, som herr finansministern tillhör, från de dagar, då det ofta begabbade men befogade talet om »stugornas folk» hördes från talmanspodiet i denna kammare.

Beträffande den statsfinansiella sidan av saken skall jag, herr talman, icke yttra mig i annan mån än att det också här finns en annan sida att beakta, som propositionen icke särskilt tryckt på, och det är den valutapolitiska sidan. Går man att taga tilläggstullar på lyxbetonade varor i dessa tider, framträder otvivelaktigt vid sidan av behovet att få nya inkomster, även behovet av importens begränsning, ett behov, som har det intimaste samband med det valutapolitiska program, som regeringen ställt upp, nämligen att slå vakt om den svenska kronans inre köpkraft. Jag förmodar, att samtliga partier i riksdagen önska vara regeringen behjälpliga så långt som möjligt är, då det gäller att i en tid, då exporten gått ned och importen ökats så som den gjort, begränsa importen så att export och import balansera varandra, så att vi kunna få både en hygglig handelsbalans och en någorlunda förmånlig betalningsbalans. Och herr finansministern torde nog vara den förste att kunna vitsorda, att vad socialdemokraterna beträffar ha de i denna väkhållning för sin del visat sin redobogenhet att hjälpa så långt som det för dem varit möjligt, när sunda och riktiga vägar kunnat anvisas. De ha också genom sin stora motion om krishjälpen ådagalagt, att de icke vilja påkalla utgifter utan att samtidigt ge anvisning på hur dessa skola kunna täckas med inkomster. Denna grundsats har från vår sida fasthållits även i detta fall.

Det är, såvitt jag kan förstå, riktigt och nödvändigt, att lyximporten begränsas ur valutans synpunkt, och när vi nu stå i ett så ovisst läge, som vi nu

göra, så har det nog varit ett riktigt steg att försöka att ifrån den alltför stora importen bortskära allt sådant, som har notorisk lyxkaraktär. Emellertid bör man icke glömma, att vad importen från guldländerna beträffar, så har ju redan genom den svenska kronans depreciering faktiskt en värdetull kommit att påläggas en hel del importvaror, och decembersiffrorna för importen visa ju också en betydande minskning, otvivelaktigt bottnande i detta förhållande, att importen från guldländerna automatiskt gått ned i och med den svenska kronans depreciering.

Jag skulle också till sist, herr talman, vilja säga beträffande denna fråga, att vi otvivelaktigt befinna oss i början av svårigheternas tid. Herr Hamrin har det svårt i år som finansminister att få debet och kredit att gå ihop, men han får det svårare nästa år och han får det ännu svårare året därpå, om han sitter kvar. Just därför kan det emellertid vara gott att ha vissa reserver, vissa skatteobjekt, som icke äro alldeles förbrukade. Jag vet, att i sitt hjärta säger herr finansministern: gudskelov, att vi ändå ha spriten här i landet! Ty det är på det sättet, om man ser en smula framåt, att spriten gestaltar sig nu till det skatteobjekt, kring vilket olika regeringar — de må ha olika ståndpunkter i nykterhetsfrågan — med det allra största intresse komma att kretsa. Det ligger i sakens natur, att så skall vara fallet. Det kan därför också med ett visst fog sägas, att denna reserv skall tagas i anspråk med mycket stor försiktighet, att man skall bevara för framtiden så stora möjligheter som möjligt. Det har i alla fall synts oss finnas visst fog för att en höjning av den omsättningsskatt, som Kungl. Maj:t hade tänkt sig på sprit, skulle ha kunnat genomföras utan att denna värdefulla vara i alltför stor utsträckning redan i förskott diskonterats för finanspolitiska ändamål. På denna utväg ha ju reservanterna från bevillningsutskottet pekat.

Kort och gott, herr talman: jag skulle tro, att det är med detta förslag på det sättet, att det har övervägande förtjänster, det har många fel, och det har ett svårt och graverande fel. Jag har redan antytt, vari allt detta ligger.

Med vad jag har anfört, herr talman, anhåller jag för min del att få hemställa om bifall till det yrkande, som inneslutes i den socialdemokratiska reservationen.

Herr Lövgren: Herr talman, mina damer och herrar! Det är ju alltid en smula otrevligt att få så viktiga frågor som den, som inrymmes i Kungl. Maj:ts förevarande förslag, till behandling på så knapp tid, som utskottets ledamöter i detta fall ha haft, men det finns ju åtskilliga förmildrande omständigheter, framför allt önskvärdheten att hindra spekulanterna att tjäna alltför mycket i anledning av dessa tullförändringar. Ur den synpunkten kan man ju vara glad över att de tullförhöjningar, som skett, icke äro inarbetade i tulltaxan utan läggas separat såsom tilläggstullar. Jag skulle också, innan jag yrkar bifall till det stora flertalet av de förslag, som här inrymmas, vilja bestämt uttala, att skulle det visa sig, att dessa tilläggstullar icke verka som finansstullar utan i allt väsentligt såsom skyddstullar, uppammande verksamheter, som eljest sakna förutsättningar, så bör det vara en klar och ren plikt att åstadkomma justeringar vid nästa riksdag på sådana punkter.

Det kan nog heller icke hjälpas, att det blir så, att en hel lång rad av de förändringar, som här ske, komma att verka såsom skyddstullar. Det gäller exempelvis under rubriken I »Lax och laxöring», som tidigare varit fria men nu skola få en tull på 20 öre per kilogram. Jag är icke heller säker på att icke denna tullförändring kan vålla lika mycken skada, som den gagnar genom att ge statskassan inkomster. Större delen av denna import kommer visserligen från Nordamerikas Förenta Stater, men till följd av valutaställningen har det ju redan rests en betydande spärr mot importen. Import förekom-

*Ang.
tillägg till
tulltaxe-
förordningen.
(Forts.)*

Ang.
tillägg till
tulltaxe-
förordningen.
(Forts.)

mer även från några av våra grannländer, och jag är icke alldeles säker på att det är hälsosamt, att vi där få in detta irritationsmoment.

Vi ha vidare frukttullarna. De här föreslagna tullsatserna komma uppenbarligen att verka som skyddstullar för både äpplen och päron. Jag är glad över att apelsinerna blivit utelämnade, därför att det kommer säkerligen att verka på det sättet, att apelsinerna i hög grad komma att utöva en prisreglerande verkan mellan de olika fruktsorterna. Av den anledningen måste jag också säga, att jag är icke så särdeles rädd för tullen på bananer, ty det kan mycket väl hända, att prisförhöjningen där trots tullen kommer att bli mycket obetydlig. Det är ju så, att försäljningen är monopoliserad i ett eller två stora företags händer, och det är möjligt, att de i konkurrensen med de tullfria apelsinerna icke komma att höja priset fullt så mycket som tullen utgör.

Samma sak gäller för tomater, gurkor och blomkål. Det är utan tvivel på det sättet, att tullarna komma att verka som skyddstullar.

Vidare höjer man tullen för blad till rakhyvlar till 900 kronor per 100 kilogram. Jag skulle misstaga mig bra mycket, om icke detta kommer att verka i mycket högre grad som en skyddstull än det kommer att bidraga till ökning av statskassans inkomster.

För automobilernas vidkommande är en höjning föreslagen på 5 %. Denna höjning är ju onödig ur den svenska bilindustriens synpunkt, eftersom den förnämste tillverkaren av personautomobiler här i landet förklarar, att han egentligen icke har behov av någon tull. Att man höjer tullen för delar från 12 till 14 % innebär, att spänningen mellan tullen på delar och tullen på färdiga vagnar blir 6 % i stället för de nuvarande 3 %. Detta medför alltså, att sammansättningsindustrien här i landet erhåller ett ökat skydd.

När jag alltså går igenom listan, så finner jag, att det på många punkter kan sättas frågetecken, huruvida det i övervägande grad är en finanstill eller en skyddstull. Om så visar sig nödvändigt, få vi väl justera saken vid en kommande riksdag. Som saken nu ligger måste vi erkänna, att finansministern har ett legitimt krav på att få hålet i budgeten igenstoppat. Man får ju också tänka på att en hel del rubriker äro uteslutna, som man borde ha kunnat förvänta skulle ha kommit med i en proposition som denna, men detta kan ju ursäktas med att de falla under bindningarna i vissa handelstraktater, och att de av den anledningen icke ha kunnat komma med.

För kaffetullens vidkommande ha vi från den socialdemokratiska sidan sagt nej och förmena, att det vore bättre att fylla bristen genom en ökning av sprit-skatten för nästa budgetår från de 60 öre, vi beslutade i går, till 90 öre per liter. Det skulle ge lika mycket pengar och kanske till och med mera. Jag måste för min del säga, att i valet mellan en höjd kaffetull och en höjd sprit-skatt, så tar jag utan tvekan det senare, ty allt tal om kaffets skadlighet till trots, så är det likväl på det sättet, att kaffet är en nödvändighetsvara för mycket betydande folklager i detta land, på samma gång ett närings- och njutningsmedel.

En skogsarbetare, och det finns ju några hundratusental sådana i landet, har icke mer än kronor 5:55 om dagen i lön enligt socialstyrelsens statistik. Jag skulle tro, att under den nu rådande depressionen kommer han icke heller upp till så hög daglön, utan lönen pressas nog ned till 5 kronor eller därunder. I varje fall är det förhållandet i de nordligaste delarna av landet. Därtill kommer, att skogsarbetaren ingalunda kan räkna med 270 eller 300 arbetsdagar per år, som många andra arbetargupper ha, utan skogsarbetaren får vara glad, om han kommer upp till 200 arbetsdagar om året. Det är icke alltid, som han ens kommer så långt.

Jag kan sedan se på, hur det ställer sig för dessa människor och vilket kosthåll de ha, när de äro ute i skogs- och flottningsarbete. Jag kan för övrigt

också taga med fiskarena, eftersom de ha ett ungefär liknande kosthåll. Jag finner då, att sockret, som naturligtvis icke kan undvaras, beskattas med 10 öre. Jag finner, att fläsket beskattas med 12 öre. Det amerikanska fläsk, som importerats, kostar årligen i tull mellan 300,000 och 400,000 kronor för Norrlands skogs- och flottningsarbetare, ty det är ju dessa, som i huvudsak konsumera det. Ser jag på mjölet, finner jag där en tullbeskattning av ungefär 8 öre per kilogram, kanske litet mera till och med just nu i anledning av regleringen. På kaffet har jag en tull av 30 öre per kilogram, och den vill man nu ytterligare höja till 45 öre.

Jag menar alltså, att med hänsyn till storleken av sina inkomster äro dessa människor nog skatteridna förut, i all synnerhet som man ju också bör hålla i minne, att de äro fastighetsägare, antingen hemmansägare eller också lägenhetsägare, i den allra största utsträckning. För Norrbottens vidkommande ligger det så till nu, att i genomsnitt för samtliga kommuner inom länet uppgår skatten till 19 kronor 25 öre per bevillningskrona. Därtill kommer vägskaft med 2 kronor 44 öre och landstingskaft med 3 kronor 30 öre. I runt tal gör detta alltså 25 kronor per bevillningskrona i skatt för samtliga Norrbottens kommuner i genomsnitt. Även om jag frånräknar skatteutjämningsbeloppet, så kommer jag till en skatt på 15 à 16 kronor per bevillningskrona. När nu dessa skogsarbetare m. fl. såsom fastighetsägare icke kunna komma undan utan måste betala sin tribut, så tycker jag, att man med full rätt kan säga, att det folket är så skatteridet förut, att det är orättfärdigt att lägga på något ytterligare.

Detta föranleder mig alltså att yrka bifall till den socialdemokratiska reservationen. Ser man saken ur hygienisk synpunkt, är för övrigt 15 öres tullförhöjning ingenting annat än nonsens såsom ett medel att hindra konsumtionen. Vill man lägga den hygieniska synpunkten på saken, så får man nog tillgripa liknande tullsatser, som man gjort exempelvis i Sovjetryssland, där man lagt på 500 % på varans värde, för att spärra kaffet ute och få någon annan dryck i stället.

Ja, herr talman, det är de synpunkter, som jag har lagt på denna sak. Jag är tveksam på en hel del punkter om Kungl. Maj:ts förslag äro riktiga, men med hänsyn till behovet av att skaffa inkomster till statskassan ha vi ändå ansett, att vi borde ansluta oss till Kungl. Maj:ts förslag med undantag av de två rubriker, som handla om kaffet. Jag ber alltså att få yrka bifall till den socialdemokratiska reservationen.

Herr förste vice talmannen Nilsson: Herr talman! Det är icke min mening att gå in på förslaget detaljer. Det synes mig, som om man i främsta rummet borde överlåta åt bevillningsutskottets ledamöter att i första hand göra detta. Emellertid äro omständigheterna sådana, att jag anser mig böra säga några ord i största allmänhet.

När man granskar betänkandet, finner man strax, att där saknas många tullrubriker, som borde ha blivit föremål för höjningar. Hade herr finansministern gått in för sådana tullhöjningar, som jag åsyftar, så hade förslaget kommit att få en helt annan innebörd, än det nu har, och i varje fall en helt annan innebörd än den herr finansministern velat giva detsamma. Finansministern betonar uttryckligen, att förslaget icke avser att vara näringsvänligt, ja, han begagnar icke det ordet, men han har sagt, att propositionen uteslutande syftar till höjning av vissa finanstullar. Syftet är således icke att därmed bereda stöd åt någon näring, utan avsikten är att tillföra statskassan en inkomst, d. v. s. att fylla den lucka på 20 miljoner kronor, som förefinnes i statsbudgeten. Det är ju uppenbart att under de brådskande förhållanden, varunder den kungl. propositionen avgivits, det icke varit möjligt att få någon ändring i

*Ang.
tilllägg till
tulltaxe-
förordningen.
(Forts.)*

Ang.
tillägg till
tulltaxe-
förordningen.
(Forts.)

den riktning jag finner önskvärd, utan man får taga förslaget, sådant det är. När man nu anser sig böra stödja detsamma, så är det naturligtvis för att vinna det syfte, som därmed är avsett. Ehuru det icke är med någon större entusiasm, som jag ansluter mig till utskottsmajoritetens hemställan, konstaterar jag likväl med en viss tillfredsställelse, att den Ekmanska ministären funnit anledning att slå in på de vägar, som vi från vårt håll alltid ansett böra komma i betraktande, och som kommit i tillämpning i land efter land, under nuvarande förhållanden. Jag tillönskar regeringen en god fortsättning på den vägen. Regeringen kommer i så fall att mer och mer närma sig det program, som av oss ansetts vara det riktiga och till vilket regeringen nog slutligen tvingas fram, ehuru det från regeringens och särskilt från herr finansministerns sida till äventyrs sker med svidande hjärta. Det är med tillfredsställelse jag konstaterar att regeringen nu är på rätt väg. Men så tillvida är ju förslaget en besvikelse för oss, att det icke innebär något stöd åt vår betryckta modernäring. Det är med bekymmer vi erfara detta. De små verkningar, som därutinnan ifrågasätts, äro ju så gott som betydelselösa. I alla fall är förslaget, som sagt, ett steg i rätt riktning, och det är från den synpunkten det kan av oss godtagas.

Båda de föregående ärade talarna ha för sin del förklarat, att det icke är så lätt att avgöra, var finanstullen slutar och skyddstullen tager vid. Ja, man kan naturligtvis säga, att det icke är så lätt att avgöra den saken, men om till äventyrs detta förslag innebär något litet moment av skyddstull, så får man detta på köpet, och utan herr finansministerns förskyllan.

Jag har, herr talman, endast velat deklarerera denna allmänna uppfattning. Jag vågar sålunda uttala, att vi ehuru utan någon entusiasm ansluta oss till den hemställan, som innefattas i bevillningsutskottsmajoritetens förslag.

Herr Olsson i Kullenbergstorp: Herr talman! Det föreliggande förslaget har redan av chefen för finansdepartementet annonserats vara ett finanstullförslag, och det har även av de föregående talarna starkt understrukits, att så är förhållandet. Givetvis har även jag sett det från den synpunkten. Men det kan ändå icke förnekas, att detta förslag — den förste ärade talaren var inne på det en liten smula — dock ingår som ett mycket litet led i försöken att upphjälpa våra valutaförhållanden.

Jag har alltid under hela denna kris ställt frågorna så, att den första och viktigaste frågan är just, att vår valuta kommer i en sådan ställning, att vi ha kronan litet mera i vår hand än nu. Härigenom tror jag, att det skulle bli en betydlig lättnad på det finansiella området och även i fråga om budgeten. Huruvida några förslag i denna riktning äro att förvänta från Kungl. Maj:t, sedan detta förslag framkommit, har jag mig icke bekant. Men då herr statsrådet och chefen för handelsdepartementet redan under andra dagen av remissdebatten förklarade, att detta förslag om lyxtullar och tullar på umbärliga varor icke siktade till att bringa import och export i jämviktsläge mot varandra, var väl därmed uttalat, att det behövdes något mera för att åstadkomma en dylik jämvikt. Jag har naturligtvis icke förbisett, att en månghövdad kommission tillsatts sedan dess. Jag vet icke, vad den rätteligen har för uppgift i valutahänseende. Det synes emellertid vara mest exporten, som här avses, och det är ju en mycket viktig faktor. Men då det gäller vår valutas ställning, är det givetvis av ännu större betydelse, hur det ställer sig med importen. Den böra vi ha litet mera i vår hand än exporten, ty den senare är beroende på om de utländska köparna komma fram eller icke. När vi tänka på detta spörsmål, utgör dock denna kungl. proposition ett litet led i försöken att hjälpa upp vår valuta en smula, och då är det kanske icke alldeles uteslutet, att vi under riksdagens lopp kunna få motse en proposition, där man går vi-

dare i den riktningen att upphjälpa densamma. Den siste ärade talaren var inne på samma linje, att han icke trodde, att det räckte med detta förslag.

När det nu i statsverkspropositionen talas om att lägga tullar på en del mera lyxbetonade eller umbärliga varor, då kan jag icke tyda detta så snävt, som det gjorts i denna proposition, ty umbärliga varor kallar jag varje vara, som under normala förhållanden kan tillverkas i vårt land och för vars tillverkning vi ha tillgång på råvaror inom landet. Strängt taget måste ju varje sådan vara betecknas som umbärlig i fråga om importen. Då är det klart, att från den synpunkten sett kunde det vara mycket att lägga till den ifrågavarande propositionen, men som den siste ärade talaren framhöll, får man väl vara nöjd med att, även om man icke får så mycket, man dock kommer fram något i den riktning, som man icke förut trott vara ens möjligt att man skulle slå in på. Ty med den bestämda aversion mot allt, som heter tull och liknar tull, som regeringen förut har ådagalagt, begriper också jag, att det ligger en stor självövertvinnelse i att framlägga ett sådant förslag som detta, som på nästan varanda rad talar om tullförhöjningar. Man har visserligen garderat sig en liten smula genom att säga, att det är bara fråga om ett provisorium. Ja, bevars, det är det. Det gäller tills vidare naturligtvis, men tullförhöjningar är det ändå. Jag är ingen blind tullbeundrare. Kan man uppnå det resultat, som är behöfligt, utan tull, så är jag gärna med därpå, förutsatt att statens finanser tillåta det.

Det är på det stora område, där man verkligen kan komma till ett resultat, nämligen i fråga om större trygghet för vår valutas ställning, som jag finner den största bristen i det föreliggande förslaget. Men tiden har varit för kort att lägga fram något motförslag till detta. Det är otänkbart att hinna göra det på en dag eller på några timmar. Det går icke, utan man ställes då i valet och kvalet att här taga detta förslag eller avslå det. Man kan visserligen uppträda som en talare här redan gjort, och jag förmodar, att flera komma att uppträda på det sättet, och säga, att man hellre vill ha det på det eller det sättet. Jag är själv motionär på många punkter, och naturligtvis vill jag helst ha det, såsom jag själv föreslagit. Men när frågan ligger så till, att det knappast går att få fram ett förslag i den riktning, som jag vill, så får jag låta detaljerna fara. Jag kommer därför icke att inlåta mig i diskussion om någon enda punkt i förslaget, utan jag anser, att man får antingen antaga eller förkasta det en bloc. Skulle vi börja att riva itu de olika punkterna, så fordrades det en plan, hur det hela skulle ordnas. Det är ju mycket lätt att, som den förste talaren här har gjort, kasta allt på spriten, men jag tror icke, att den taktiken går i längden. Det får vara mera sammanhang på det hela. Spriten kan icke bära allt här i landet, det vågar jag säga herr Engberg. Man kan icke sätta sin tröst till spriten så grundligt, som herr Engberg nu för tiden tycks göra.

Jag ser alltså saken så: skall jag antaga eller avslå detta förslag. Det är för mig den stora frågan. Då jag naturligtvis anser, att detta förslag är till gagn på det finansiella området och att det gör en liten smula men långt ifrån tillräckligt i valutahänseende, vilket jag anser vara det allra viktigaste, då har jag, herr talman, ställt mig på samma ståndpunkt som bondeförbundsmedlemmarna i bevillningsutskottet och ansett mig böra taga detta förslag en bloc. Sedan få vi strida vidare om andra saker, som ligga utanför desamma. Det är just den linjen, som jag för tillfället anser möjlig. Jag kan icke se, att en iturivningspolitik är ens riktig. När en regering framlagt ett förslag och sagt, att detta är vår ståndpunkt i fråga om att lösa den här budgethistorien, då är det knappast rätt att göra annat än att taga det hela, när man icke kan klara upp, hur frågan skall kunna lösas på annat sätt. Det är jag icke beredd på. Någon gottköpslösning med spriten vågar jag mig icke på. Därför, herr tal-

Ang.
tillägg till
tulltaxe-
förordningen.
(Forts.)

Ang.
tillägg till
tulltaxe-
förordningen.
(Forts.)

man, skall jag be att få yrka bifall till det föreliggande utskottsutlåtandet, som innebär detsamma som Kungl. Maj:ts proposition.

Under detta yttrande hade herr förste vice talmannen övertagit ledningen av kammarens förhandlingar.

Chefen för finansdepartementet herr statsrådet **Hamrin**: Herr talman, mina herrar! Jag skall tillåta mig att börja med att giva uttryck åt min uppriktiga tacksamhet för det sätt, på vilket bevillningsutskottet, både representanter för den ena och den andra gruppen, har behandlat den kungl. propositionen. Jag vill också uttrycka mitt tack jämväl till de personer, som redan nu haft ordet. Det är ju alldeles uppenbart, att när det gäller en tullproposition, som i sig upptager tullförhöjningar och nya tullar på en mängd olika artiklar, skulle det vara fullkomligt omöjligt, att en proposition skulle kunna utarbetas och framläggas i sådant skick, att den icke skulle mötas av kritik.

Innan jag övergår till själva innehållet i bevillningsutskottets betänkande och den kungl. propositionen, kan jag icke underlåta att upptaga till bemötande den kritik, som av den förste ärade talaren riktades mot behandlingssättet av denna proposition. Jag ber att först få säga, att jag icke känner till, att det är brukligt och vanligt eller ens förekommit, att, när det gäller en proposition, som jag redan betecknat, såsom jag gjort, man då tillkallar partiledarna för att med dem överlägga om vad denna proposition skall innehålla. Jag kan förstå, att man som förste talare i en debatt sådan som denna kan ge uttryck åt en sådan mening och en sådan önskan, men jag föreställer mig, att sedan han nu lyssnat till de två, tre efterföljande talarna, måste han ha klart för sig, att det är riktigt, när jag säger, att ett samråd, som skulle utmynnat i en enhällig mening och uppfattning angående en tullproposition av denna räckvidd, icke varit möjligt. Jag erinrar blott om vad herr förste vice talmannen nyss yttrade här. Han fann denna proposition vara ganska innehållslös från sina utgångspunkter. Jag erinrar om, vad bondeförbundets ärade ledare nyss sade, ehuru han yrkade bifall till Kungl. Maj:ts proposition i dess helhet. Jag sätter dessa uttalanden mot vad herr Engberg anført och likaså hans meningsfrände herr Lövgren i Nyborg. Tro herrarna verkligen, att man kommit till större enighet genom ett sådant behandlingssätt, som herr Engberg förordat, än genom det, som propositionen här varit föremål för? När jag yttrar detta, så vill jag därmed icke underkänna betydelsen av ett förtroendefullt samarbete mellan ledningarna av partierna och den ansvarige departementschefen. Jag anser mig också nu böra upplysa kammaren om att så också varit förhållandet. På onsdagen och torsdagen förra veckan var jag i förbindelse med partiledarna, med tre på onsdagen, tror jag, och två på torsdagen. Att det icke på onsdagen blev samtliga, berodde på att jag sökte en av dem upprepade gånger men misslyckades i mina ansträngningar att komma i kontakt med honom. Jag har gått ett steg längre och på förhand överlämnat manuskriptet icke blott till bevillningsutskottets ordförande utan jämväl till de av mig åsyftade partiledarna, och detta, ehuru jag sedan icke själv fick möjlighet och tillfälle förrän på natten mellan fredagen och lördagen att företaga den sista granskningen av särskilt departementschefens yttrande. Jag måste dock så sent, vilket lätt kan styrkas av bevillningsutskottets ordförande, på en sakpunkt göra en ändring och beträffande mitt eget uttalande i motiveringen för de avlämnade propositionerna vidtaga betydliga ändringar. Herrarna få icke ställa för stora anspråk på en person i min ställning under nuvarande förhållanden.

Vad sedan beträffar själva det behandlingssätt av propositionen, som jag ifrågasatt efter överläggningar med talmännen och bevillningsutskottets ordförande, så ha vi prejudikat på ett sådant, som de ledamöter, som voro med

1921, kanske erinra sig. Då forcerades igenom en tullproposition, i vissa delar sammanfallande med den nu behandlade. Det skedde utan någon kritik på den punkten, och anledningen härtill är klar för oss alla. Den är, att man velat förhindra spekulationer. Det är olyckligtvis på det sättet, att från det håll, där man mest klagat över, att regeringen ej varit handlingskraftig nog, när det gällt att hindra, vad man kallar onödigt import, på det hållet har man faktiskt åstadkommit, att statskassan blivit av med ganska betydande belopp. Hade man, i stället för att klandra regeringen för att den sitter med armarna i kors, själv suttit med armarna i kors, så hade det ej sett ut så i fråga om importen, som det nu gör. Man har sagt, att regeringen har maktmedel i sin hand. Vi skola diskutera den frågan i ett annat sammanhang, och då skola herrarna få klart för sig, att den vägen icke var framkomlig. Det är en nödfallsåtgärd, när regeringen på grund av den illojalitet, som visats från vissa håll, blivit tvungen att i fredags afton i extra konselj utfärda det importförbud, som jag hoppas att regeringen kan upphäva redan i kväll, sedan riksdagen fattat beslut i anledning av den framlagda propositionen.

Ja, härmed, herr talman, övergår jag till själva saken. Sedan 1925 hava vi sänkt skattebördorna successivt för vartenda år. Det är naturligtvis på den punkten mycket svårt att komma till några exakta siffror, men jag tror mig komma sanningen ganska nära, om jag återger samma siffra, som jag offentligen angav någon gång under förra höstens lopp. Efter en undersökning i finansdepartementet hava vi kommit till det resultatet, att skattesänkningarna, de direkta och indirekta, uppgå till ett belopp något över 90 miljoner kronor. Från det beloppet bör man draga den ökade bilskatten, och jag kommer då ned till en siffra omkring 80 miljoner kronor.

Om jag skulle gå in för något personligt försvar mot herr Engberg, skulle jag vilja säga, att jag varit med om att befrämja dessa skattesänkningar överlag. Jag erinrar mig knappast något tillfälle, då jag rest motstånd — vare sig som ledamot av denna kammare eller av bevillningsutskottet — mot någon skattesänkning. Jag har strävat att se till, att dessa skattesänkningar verkade så rättvist som möjligt och att de framför allt lättade bördorna för dem, som hava det sämst beträffande inkomst- och levnadsförhållanden. Jag har motsatt mig gång på gång, när man velat sänka de direkta skattebördorna utan att jämsides med dem — jag går längre och säger med företrädare framför dem — sänka de indirekta skattebördorna, alltså även finanstillarna. Men det har ju berott på, att vårt skatteunderlag har ständigt vuxit. Det har icke varit någon svårighet att få debet och kredit att gå ihop. När en av mina närmaste företrädare fick slutsummorna på inkomst- och utgiftssidan, alltså de beräknade inkomsterna och de fastslagna utgifterna, hade han 25 miljoner att röra sig med. Det är ingen svårighet att komma till riksdagen och säga, att man avser inga höjningar av vare sig kaffetullen eller andra indirekta skatter eller av direkta skatter, utan man i stället bara har att bestämma sig för, vilka skattesänkningar som skola föreslås.

Läget för mig veta vi alla om. Det var att skaffa 74 miljoner kronor. Tro herrarna, att den människa är född eller kommer att födas, som kan fylla ett sådant hål, utan att någon blir träffad, eller att det är möjligt att tillgripa skatter, så att ingen blir missbelåten? Sådana äro icke människorna, allra minst vi svenskar, därför att vi hava icke fått känna på något verkligt skatte-tryck i detta land i motsats mot innevånarna i många andra länder.

Nu säger herr Engberg — jag återkommer litet till honom — att detta är bara början till svårigheterna. Jag ger herr Engberg fullständigt rätt. När jag talade här i juni månad förra året, var min sista varning till riksdagen innan vi åtskildes: »När vi mötas igen, skola herrarna se ett annat ekonomiskt läge.» Tyvärr! Jag säger med herr Engberg, att det är bara början till de

Ang.
tillägg till
tulltaxe-
förordningen.
(Forts.)

Ang.
tillägg till
tulltaxe-
förordningen.
(Forts.)

svårigheter, som vi stå inför. Därför synes det mig, att man skall gå varliga fram, både när man sopar rent i de tillgångar, som vi samlat under de goda åren, och när det gäller att låna pengar för ändamål, som man hittills icke har lånat för. Men vi få diskutera den saken i sitt rätta sammanhang och med litet större blick för både framtid och nutid, när vi komma till den punkten.

Uppläggningsen — jag erinrar blott i korthet därom — av hela finansplanen i avsikt att skaffa 74 miljoner kronor känna kammarens ledamöter till. Det har tagits till en extra beskattning på beskattningsbara inkomster på 6,000 kronor och därutöver. Den har mötts av en storm av ovilja. Jag förmodar, att man kommer att fortsätta den kritiken, till dess talmannens klubba fallit och stadfäst denna skatt. Jag kan icke tänka mig något annat. Men kunna dessa inkomsttagare komma undan med det, så kunna de känna sig tillfredsställda. Jag har tillgripit en ökad spritskatt. Från mina synpunkter är det icke med mera olustiga känslor, som jag tillgripit denna skatt än andra skatter. De äro lika obehagliga allihop. Hade jag kunnat lägga fram finansplanen utan att kräva ökade bidrag från de beskattades sida, är det klart, att det skulle hava varit ganska behagligt. Men så är, som jag förut sagt, icke fallet.

Jag har vidare föreslagit ökad maltskatt eller ölskatt. Jag har ingenting emot personligen, om priset på ölet höjdes till dubbla beloppet. Men när jag stod i det läget att skaffa pengar, måste jag också känna ansvaret för, att icke konsumenterna belastades mera än det behövdes. Därför fingo också vederbörande inför mig förklara vad som står återgivet i propositionen. Bryggerihanteringen får bära i stor utsträckning de nya miljonerna utan att taga ut dem av konsumenterna.

Så kommer jag fram till de föreslagna tullförhöjningarna. Jag har betecknat dem som finanstullar; annars skulle jag icke hava lagt fram förslaget om dem. Hade det varit rena skyddstullar på jordbrukets område, så är det min kollega jordbruksministern, som skulle hava gjort det, och hade det varit allenast rena skyddstullar för industrien, hade det varit min kollega handelsministern.

Det är min uppgift att skaffa pengar. Då har jag måst röra mig inom ett ganska begränsat område, och jag har betecknat dessa varor som lyxbetonade, mer eller mindre umbärliga varor. Det uttrycket täcker ungefär samtliga de varurubriker, som propositionen upptager.

Det är alldeles uppenbart, att när man går igenom tulltaxan och ställer till sig den frågan, vilka av dessa varuslag äro lyxbetonade, mer eller mindre umbärliga, så är det en rent subjektiv uppfattning, som blir avgörande. Herr Lövgren i Nyborg förklarade — jag har ingenting att erinra mot det — att kaffe är en oumbärlig vara. Men jag kan åberopa de högsta auktoriteter, särskilt på läkarvetenskapens område, som säga, att den varan borde helt enkelt förbjudas. Då måste den väl vara umbärlig, åtminstone när man betecknar den som rent skadlig.

Jag behöver knappast säga, att nog tycker jag, att all import av eau-de-vie, konjak och hela raden av drycker med vackra namn borde starkt begränsas. Jag betraktar dem som fullkomligt umbärliga. Jag har praktiskt taget aldrig använt dessa varor. Men nog vet jag, att flera anse, att den varan icke kan eller bör förbjudas: den är med andra ord oumbärlig för många. Till och med de, som vilja höja priset på brännvin med 6 kronor, göra icke gällande annat än att varan är oumbärlig, därför att de räkna med kolossalt mycket högre inkomster än vad nu är fallet. Vore den umbärlig, tror jag, att människorna skulle vara så förståndiga, att de vid en så stor prisstegring — till 3—4 gånger det nuvarande priset — skulle avstå från bruket.

Jag återkommer till att säga några ord om kaffet. Ja, herr Engberg, kaffet är en artikel, som beskattats av både högerregeringarnas finansministrar, socialdemokratiska finansministrar och nu av en finansminister i en frisinnad

regering. Hurudant var läget 1922, herr Engberg? Då var det så, att kaffepriset var högre än nu. Då föreslogs — visserligen formellt sett på grund av en motion men efter en anvisning av finansdepartementet, vars chef hette Fredrik Thorsson — en tullförhöjning från 12 till 50 öre, alltså med 38 öre. Men det är icke nog med att tala därom, utan vid det tillfället var sockerpriset, som har en intim förbindelse med kaffebruket, 1 krona 33 öre för kg. Nu, mina herrar, är det 29 öre. Herr Lövgren i Nyborg kan reflektera över, vilken belastning, som kom på hans vänner i Norrbotten och andra delar av landet, när man gick in för en kaffetullförhöjning med 38 öre och grundpriset för sockret var 1 krona 33 öre, och hur det är nu, när det föreslås en tullförhöjning på kaffet med 15 öre och sockerpriset är 29 öre.

Man tog vid den förra tullförhöjningen ut — beräknat efter 40,000 tons import — något över 15 miljoner kronor för att fylla ett hål i statskassan. Nu blir det 6 miljoner kronor. Jag skall icke kasta in någon brandfackla, men jag tror, att det den gången funnits större möjligheter att undvika en sådan ny beskattning på 15 miljoner kronor än vad det för närvarande gör.

I den socialdemokratiska reservationen gives ett erkännande åt uppfattningen, att kaffebruket är för utbrett och att det övergår till missbruk. Men, säger man, importen kan icke minskas genom att man tager så där litet. Låggas de synpunkterna på kaffebruket, skulle man gå in för en kraftig höjning. Ja, det är jag icke så alldeles säker på, åtminstone om man kan draga några slutsatser av statistiken. Som herr Lövgren i Nyborg sade, är kaffet en sådan vara, som ingått i den allmänna hushållningen. Priset i och för sig spelar icke den roll, som man tror. Alltså menar jag, att när högern kommer och föreslår en ytterligare förhöjning över vad Kungl. Maj:t föreslagit, och möjligen tänker, att det skall driva tillbaka importen, så tar den nog fel. Vi hade vid tiden för tullförhöjningen från 12 till 50 öre, alltså 1922, en import på 35,200,000 kilogram. Ny tycker man, att, när en så kraftig tullförhöjning beslöts som till 50 öre, borde kvantiteten hava minskats. Men året därpå hade vi en import på 42,100,000 kilogram, alltså 7,000,000 kilogram större import.

Man kan också påvisa vid andra tullförändringar som ägt rum under det senaste decenniet, att tullen i det avseendet icke har verkat importreglerande i den meningen, att prisförändringar inverkat på konsumtionen.

Jag vill här sticka in inom parentes några ord, som jag borde hava uttalat förut, nämligen att det ingick naturligtvis i min beräkningar, att dessa tullförhöjningar på diverse artiklar skulle i *någon mån* — jag stryker starkt under det — minska importen av dessa varuslag och verka välgörande på handelsbalansen. Så långt det har varit möjligt ha genom sakkunniga personer gjorts vissa beräkningar och kalkyler, som visa, att man kunde räkna med ungefär 10 procent av det underskott, som vi haft för förra året. Jag vill säga, att även om det rör sig om bara 30 miljoner kronor eller något däromkring, så skulle det innebära gynnsam återverkan på vår handelsbalans.

Ingen har hittills närmare gått in på några detaljfrågor. Jag skall bara nämna en, som här blivit berörd, och en annan fråga, beträffande vilken, när jag tagit ordet, jag vill lämna en förklaring.

Herr Lövgren i Nyborg talade om skyddstullar och menade, att åtskilliga av de tullförhöjningar, som föreslås, innebära i själva verket ett ökat eller nytt skydd för vissa svenska fabrikat. Ja, visst göra de det: det har jag, herr Lövgren, uttalat i propositionen. Det har icke kunnat undvikas, att vissa av dessa tullsatsar hava tullsnyddes natur. Men jag gråter icke för det, herr Olsson i Kullenbergstorp. Det är ett onödigt beklagande från hans sida till mig, att jag nödgats göra detta. Jag har sagt ifrån i motiveringen till propositionen, att jag tar ingen ståndpunkt till frågor av denna natur, som icke äro föremål för behandling här nu. Dessutom vet herr Olsson i Kullenbergs-

Ang.
tillägg till
tulltaxe-
förordningen.
(Forts.)

Ang.
tillägg till
tulltaxe-
förordningen.
(Forts.)

torp, att jag har en gång från denna talarstol uttalat, att jag tror förr på en militär avrustning av vårt land än på en ekonomisk. Det må vara alldeles tillräckligt uttalat.

Men jag kanske bör tillägga, att jag vill icke vara med om åtgärder, som bara utgöra ett slag i luften, en gest. Jag vill se på innebörden, följderna i olika hänseenden.

Ja, jag kanske icke borde närmare gå in på detaljfrågor men jag nödgas göra det, eftersom herr Lövgren nämnde en artikel. Denna artikel, rakbladen, har i Amerika, som är stor fabrikant därav, ett tullskydd, som uppgår till 70 procent av värdet. Våra småindustrier på området, våra fabriker eller — höll jag på att säga — hantverkerier hava haft ett tullskydd på $3\frac{1}{2}$ procent av värdet. Nu blir tullskyddet 12 procent av värdet — mot Amerikas 70 procent.

En av de nya skatter, som här föreslås, är införande av accis på konstsilkegarn. Vi hava ju för närvarande endast en sådan fabrik. Det är alltså denna, som drabbas av den nya skatten. Det har väckt vissa betänkligheter, att denna nya beskattningsform föreslagits. Förhållandet är emellertid det — jag erinrar därom i största korthet — att konstsilketillverkningen är skyddad genom en tull av 2 kronor per kilogram. Skyddet för den färdiga varan, d. v. s. vävnader, strumpstolsarbeten m. m., är 20 kronor per kilogram, för vissa saker något lägre. Nu föreslås här en förhöjning av tullen på konstsilkegarn från 2 till 5 kronor och samtidigt införandet av, en accis på konstsilkegarn, tillverkat i Sverige. Beträffande den utländska konkurrensen blir det alltså samma läge som hittills. Riksdagen har ju också vid ett par tillfällen tidigare anslutit sig till uttalanden, framförda av bevillningsutskottet, vilka gått ut därpå att man skulle reglera skyddet för denna industri på ett lämpligare sätt, än vad som nu är fallet. Detta sammanhänger också med de finanstullar, som infördes 1921. Då fanns det praktiskt taget ingen tillverkning av konstsilke i landet, och redan då sade riksdagen ifrån att, därest en sådan industri uppstode, skulle man taga i övervägande en förändring av då fattade beslut.

Det är också efter underhandlingar med den enda fabrikant, vi hava på detta område, som man kommit att stanna vid denna anordning att höja tullen på konstsilkegarn med 3 kronor och samtidigt uttaga en accis med samma belopp. Då kan man fråga sig, vad detta har för betydelse. Ja, det blir givetvis på det sättet, att det blir ett minskat tullskydd för färdiga varor av olika slag. Det blir en minskad marginal från 5 upp till 20 kronor alltså med 15 kronor i stället för 18 kronor. Jag är för min del livligt övertygad om, att ett beslut i enlighet med den kungliga propositionen icke skadar eller träder för nära några som helst berättigade intressen på detta område.

Nu har man gjort gällande, att konstsilke tillverkas av svensk råvara och att det, allt eftersom silket finner användning, i viss mån utestänger andra, utländska råvaror, t. ex. bomull. Men man har också velat göra gällande, att våra exportintressen skulle skadas, därest vi höjde tullen på konstsilkegarn. Som ett uttryck för denna sistnämnda uppfattning anser jag mig, herr talman, skyldig att låta kammaren taga del av ett protesttelegram, ställt till finansministern och överlämnat till mig i går afton. Det lär oss åtskilligt från olika synpunkter. Telegrammet har följande lydelse: »Medlemmar av Svenska cellulosa-föreningen, som exportera konstsilke massa till Schweiz, få vördsamt framhålla vådorna för sagda export av eventuell tull i Sverige å produkter av konstsilke, speciellt konstsilkegarn. Schweiziska konsumenter av svensk konstsilke massa hava telegrafiskt hotat avbryta affärsförbindelser, därest deras export av konstsilkeprodukter till Sverige förhindras.» Det är undertecknat av verkställande direktören i Svenska cellulosa-föreningen.

Jag upprepar vad jag nyss sade, att jag anser mig skyldig lämna kammaren denna upplysning, och tillfogar för egen del, att innehållet i telegrammet måste

bero på en missuppfattning eller bristande kännedom om vad propositionen innehåller. När man talar om att vi skulle stå färdiga att öka tullen på produkter av konstsilke, är detta en missuppfattning. Något sådant innehåller icke denna proposition. Men när man sedan talar om konstsilkegarn och förhöjning av den tullen, så är det riktigt. Man har dock icke påpekat, att den svenska industrien på området drabbas av en accis, som är precis lika hög som tullförhöjningen. Alltså måste man därav draga den slutsatsen, att de utländska konkurrenterna till den svenska fabriken hädanefter komma i precis samma läge som hittills.

Nu kan man naturligtvis säga, att genom en förhöjning av priset på konstsilkegarn skulle produkterna bli dyrare, och därigenom skulle efterfrågan och förbrukningen minska. Ser man emellertid på utvecklingen av denna industri, kan man säga, att den varit synnerligen glädjande. Vi hade en ytterst obetydlig tillverkning av konstsilkegarn vid tiden för finanstullens införande. Den har stegrats år för år. Jag nämner den senaste siffra, som är känd. År 1930 hade vi en förbrukning av konstsilkegarn på, jag vill minnas omkring 1,300 ton. Och förra året lär denna siffra motsvaras av omkring 1,600 ton. Med den snabba utvecklingen och ökade användningen av dessa varor tror jag icke, det finns någon grund för ens det påståendet, att den lilla, i och för sig obetydliga tullförhöjningen skulle inverka så restriktivt i det avseendet, som man verkligen velat göra gällande. Jag vet, att även till bevillningsutskottets ordförande kommit telegram av liknande innebörd som det av mig nyss citerade, fastän från annat håll, men jag tror icke, att dessa invändningar hava någon verklig betydelse utan att de, som jag förut sagt, bero på bristande kännedom om innehållet i den kungl. propositionen.

Herr talman! Jag slutar med att säga, att när man icke har kunnat anvisa några bättre vägar för anskaffande av de 20 miljoner, varmed jag räknat i finansplanen, än dem, som innehållas i den kungliga propositionen, så är jag tillfredsställd med att gå denna väg utan suckan och klagan. Jag är övertygad om att man till ett annat år får gå längre in och djupare ned för att anskaffa erforderliga miljoner. Och det är därför, synes det mig, med en känsla av tacksamhet, som både den ene och den andre av oss bör kunna taga på sig denna ökade börda, som i själva verket är ganska lätt att bära.

Herr talmannen återtog nu ledningen av förhandlingarna.

Herr **Anderson** i Storegården: Herr talman! För min del är jag överens med herr finansministern därom, att behandlingen av en sådan fråga som de här föreslagna tullförhöjningarna måste ske under största möjliga sekretess och med största möjliga skyndsamhet. Ett rätt stort intresse har knutits till denna propositions framläggande, icke minst med hänsyn till de förhållanden, vari det svenska näringslivet för närvarande befinner sig, och med hänsyn till önskvärdheten av att begränsa importen utifrån. Det är — något som herr förste vice talmannen redan berört — en besvikelse, att dessa förslag i stort sett knappast kunna anses vara av den natur, att de nämnvärt vare sig begränsa importen eller utgöra något värdefullt stöd för det svenska näringslivet. Gent emot detta hade herr finansministern nyss en gest att göra, då han helt framt förklarade, att de där skyddsåtgärderna, när de avse jordbruket, ligga under jordbruksministern, och, när det gäller industrien, under handelsministern. Ja, vi ha väl, herr finansminister, även en jordbruksminister och en handelsminister i detta land. Och jag förmodar, att regeringskanseljen icke är något rotfruktsland, där den ena plantan så överskuggar en del andra, att de underkuvade plantorna förkvävas.

Det är sant, att regeringen under de senaste dagarna har tillsatt en sjunton-

Ang.
tillägg till
tulltaxe-
förordningen.
(Forts.)

mannadelegation, som skall ha till uppgift att genomföra regeringens program i de handelspolitiska frågorna och försöka främja exporten. Med all aktning och respekt för de framstående män och frihandlare av olika grader, som hava kommit att sitta i denna delegation, tror jag dock icke, att man får över-skatta betydelsen av denna åtgärd. Även de mest dugande soldater behöva nog vapen i sina händer för att kunna hembära några segrar. Och jag tror för min del icke, att de åtgärder, som hittills framkommit ifrån regeringens sida, utgöra de vapen, som torde bli erforderliga, i synnerhet som regeringens sedan länge närda förhoppning om att kunna få den tyska handelstraktaten uppsagd nu torde stå inför möjligheten att genomföras. Jag tror därför, att det skulle varit av betydande värde, därest man redan på detta stadium från regeringens sida hade vinnlagt sig om att framföra ett förslag, som i betydande omfattning hade kunnat komma till rätta med det finansiella problemet att uppnå erforderlig begränsning av importen och jämväl ett stöd för ett hårt kämpande svenskt näringsliv. Detta beklagande av den kungl. propositionens omfattning behöver givetvis icke medföra, att man icke kan vara med om det lilla, som i denna proposition gives.

Jag skall därefter litet grand gå in på ett par detaljer i den kungl. propositionen. Den ena av dessa är kaffet. Kaffetullen har ju alltid varit ett stridsämne i denna kammare, och det är ju alltid angenämt att se, att oppositionen i någon mån växlar. Under den tid en socialdemokratisk regering sitter och föreslår höjning av kaffetullen, får den driva det igenom med högerns hjälp och under det frisinnade partiets motstånd; när en frisinnad regering sitter, får den höja kaffetullen med högerns hjälp och under socialdemokraternas motstånd. Man vet ju aldrig, vad som kan hända, kanske få vi också någon gång i framtiden tillfälle att stödja herr Engberg, då han framlägger ett förslag om höjd kaffetull här i riksdagen.

Men behandlingen av frågan om kaffetullen vid denna riksdag lämnar åtskilligt övrigt att önska. Herr finansministern uttryckte, och jag tror med rätta, den uppfattningen, att vi för närvarande stå vid början av krisen och svårigheterna. Det har väckts motioner, en frisinnad motion och ett par högermotioner, angående en ytterligare förhöjning av kaffetullen. Enligt vad motionärerna själva i utskottet upplyst, hava dessa motioner icke avsett, att man omedelbart skulle upptaga dessa saker till behandling, utan avsett, att man vid tiden för riksdagens avslutande, då riksstaten skall uppgöras, skulle ha någon möjlighet att fylla hålet i budgeten, därest sådant komme att uppstå. Genom framläggandet av den kungl. propositionen har man emellertid omöjliggjort, att denna fråga kunnat stå öppen intill slutet av riksdagen, då budgetregleringen skall genomföras. Inom utskottet voro vi högermän ense om — även vi, som på denna punkt reserverat oss — att vilja godkänna Kungl. Maj:ts förslag att gälla intill detta budgetårs utgång. I ett annat ärende från bevillningsutskottet, nämligen beträffande spritbeskattningen, har man ansett sig böra gå den vägen, att man lämnat möjlighet öppen vid budgetårets slut att ytterligare reglera spritskatten. Det synes då hava varit riktigt, i synnerhet under tider så osäkra som de närvarande, att ha dylika möjligheter obeskurta vid den tiden på vidare områden. Sedan vårt yrkande i den riktningen blivit av utskottet avslaget, ansågo vi, att man för att hava möjlighet att klargöra sin ställning till detta spørsmål borde avgiva en reservation i enlighet med motionens yrkande.

Denna kaffetull har det talats mycket om, och man har vädjat till »stugornas folk». Om detta är »valfiske» eller bottnar i ett verkligt intresse för stugornas folk vet jag icke. Men jag har levat närmare stugornas folk än såväl herr Engberg som den förnämlige man, som tidigare i denna kammare har myntat slagordet ifråga, och jag vill säga, att med den kännedom, jag har om

stugornas folk, har man där icke råd att lägga så förfärligt mycket kaffe i sitt »kaffe». Det har förekommit, icke blott i min barndom utan även under senare tider, och det förekommer i lantmannahem i betydande omfattning, att man blandar sitt kaffe med rostad råg och rostat korn. Där kaffet har sin största åtgång är trots allt i lyxkonsumtionen, där man har det starka kaffet. Jag tror därför, att man bör se denna fråga, liksom varje annat förslag, som avser att fylla hålet i budgeten, sakligt och söka avväga denna skattefråga med största möjliga rättvisa och hänsyn till andra skattefrågor. Vi hava sålunda i enlighet med vår uppfattning velat hålla denna fråga öppen, intill dess staten för nästkommande budgetår skall uppgöras.

Efter detta skall jag gå in på en annan detalj i Kungl. Maj:ts förslag, nämligen frågan om konstsilket. Herr finansministern var inne på den frågan och bemötte en del betänkligheter, som kanske icke inom bevillningsutskottet varit avgörande för det uttalande, som där är gjort. Det avgörande inom bevillningsutskottet har, förmodar jag, varit den omständigheten, att man här går in på en helt ny beskattningsväg, och att man därvidlag bör närmare granska, vad denna beskattningsväg innebär. Här hava vi en produkt alltigenom svensk, ända ifrån början, råvaran, och fram till det färdiga fabrikatet. Denna näringsgren är nägorlunda väl tullskyddad. Den har varit stadd i en glädjande och tillfredsställande utveckling, och jag tror, att det skulle vara lyckligt, därest denna utveckling finge fortsätta och man gav oss möjlighet att på detta område hålla oss uppe i tävlan med utlandet. Men var gör man här? Då man skall gå in för en konsumtionsbeskattning — vilket jag för min del icke är främmande för att man i vissa fall kan göra — då bör man noga överväga, om man behöver gå så långt, att det kan komma att träffa en sådan vara som konstsilke. Jag måste förmoda, att det har uppstått en oöverstiglig klyfta mellan det frisinnade och det liberala partiet i denna fråga. Ty för ett par år sedan ville det liberala partiets representanter i riksdagen hjälpa det svenska jordbruket genom att bereda det möjlighet att få billigare konstsilkes- och andra silkesstrumpor. Nu åstadkommer man emellertid genom en beskattning en ytterligare fördyring av denna vara. Är då konstsilkets användning en sådan lyxförbrukning, att den framför andra bör utväljas till en sådan lyxbeskattning? Jag tror icke, att så är fallet. I tävlan med produkter av ull, linne och bomull har konstsilket vunnit allt större utbredning, och genom denna fördyring handikappas denna produkts användning i tävlan med de övriga varor, där man helt eller delvis vid tillverkningen använder sig av utländska råvaror.

Det är också en hel del andra olägenheter förknippade med den accis, som här föreslås. Man ställer en näring under polisuppsikt, en i och för sig rätt betänklig sak. Denna åtgärd får åtskilliga följdverkningar för sådana fabrikanter, som exempelvis hava sålt sin tillverkning för den närmaste tiden under fast leverans, till redan fastställda priser. Den medför olägenheter av skilda slag, som jag här icke skall gå in på för att icke upptaga tiden för länge.

I övrigt innehåller, som vi se, förslaget tilläggstullar på åtskilliga slag av trädgårdsalster, och i dessa stycken föreligga även motioner, bl. a. åtskilliga motioner, som jag för min del undertecknat. Det glädde herr Engberg, att åtskilliga av motionerna skulle bliva avverkade genom besvarandet av den kungl. propositionen. Jag tror, att om herr Engberg satte sig ned att närmare studera, vad utskottsutlåtandet verkligen innebär, skulle han finna, att det är på mycket få alster, som detta förslag har några verkningar. Det större antalet av tullmotionerna vid årets riksdag föreligga dess bättre ännu obehandlade, och man har därför möjlighet att senare taga ställning till dem. Men det kan ju icke förnekas, att denna kungl. proposition i betydlig utsträckning har inverkat hindrande, då det gällt en saklig behandling av åtskilliga av de yrkanden, som äro framställda i dessa motioner.

Ang.
tillägg till
tulltaxe-
förordningen.
(Forts.)

Ang.
tillägg till
tulltaxe-
förordningen.
(Forts.)

Anledningen till att vi det oaktat hava ansett oss kunna tillstyrka dessa propositioner har ju delvis varit angelägenheten av att bereda finansministern möjlighet att täcka hålet i budgeten för innevarande år, i vilket avseende vi alltid förklarar oss vara beredvilliga till åtgärder. Men det socialdemokratiska partiets inställning till kaffetullen förvånar mig något. Ty man måste gå ut ifrån, vilket herr finansministern berörde, såsom alldeles riktigt, att beviljar man och har man utgifter, så måste man också skaffa de därför nödiga inkomsterna. Åtskilliga riksdagsmän hava i år, dess bättre, varit synnerligen försiktiga, då det gällt att förstora statens utgifter. Man har sålunda icke velat vidga det hål, som skall fyllas. Men då herr Engberg, i egenskap av det socialdemokratiska partiets tillfällige talesman, här i kammaren vill avslå ett förslag, som innebär en betydande möjlighet att täcka ett hål i denna budget, samtidigt som han och hans parti varit med om att motionera om de största utgiftsökningarna för året, då måste man ändå säga sig, att man driver den demagogiska valpolitiken här i kammaren väl långt. Man säger till svenska folket dels: om ni stödja det socialdemokratiska partiet i riksdagen skola ni få så och så stora bidrag av statsmedel; dels: om ni stödja det socialdemokratiska partiet skola ni också få de minsta utgifterna för statliga ändamål. Det är ju alldeles uppenbart, som herr finansministern nyss sade, att här man en utgiftsstat, så måste man på ena eller andra vägen skaffa de för denna utgiftsstat erforderliga inkomsterna, och i det fallet böra vi icke driva någon demagogisk politik, utan böra lojalt undersöka, vilka som äro de riktigaste, bäst framkomliga och rättvisaste vägarna för att fylla de oundgängliga utgiftsbehov som föreligga.

Det är ju åtskilliga av dessa tullförslag som man skulle kunna hava anledning att gå in på, men här har herr finansministern betonat, och herr Engberg har understrukt det, att detta skulle utgöra ett tillägg till den nuvarande tulltaxan. Den frisinnade protektionismen skulle sålunda icke erhålla någon ohelig beblandelse med den förutvarande protektionismen. Man kan ju för att ge även dessa tullar ett heligt namn kalla dem söndagstullar, men jag för min del gläder mig åt, liksom herr Engberg, fast kanske från andra utgångspunkter, att dessa söndagstullar komma till, därför att detta kan ju ändock bliva en början, så att man så småningom skulle kunna organisera vad som sedan länge för mig framstått som önskemål, nämligen en dubbeltariff, som skulle kunna vara användbar, möjligen som erforderlig utrustning t. o. m. åt den nya exportkommittén.

Herr talman, jag ber att få yrka bifall till utskottets hemställan.

Herr **Magnusson** i Skövde: Herr talman! Det synes mig att det intresse som står att avvinna skulle vara i det närmaste avverkat. Annars skulle det kanske icke sakna sitt intresse att undersöka, huruvida exempelvis förutvarande fiskaren herr Lövgren i Nyborg hade samma motvilja mot tull på lax och laxöring som nuvarande tidningsredaktören Lövgren från Boden synes hava. Men då samme man var synnerligen rädd för att det nu föreliggande förslaget till tullförhöjningar skulle verka som en skyddstull, har det givit mig anledning att begära ordet, vilket även skett i anledning av att jag är motionär i fråga om flera av de tullsatser, som här äro på dagordningen.

Jag kan ju med viss tillfredsställelse konstatera, att åtskilliga av de förslag, som jag och flera med mig framställt motionsvis, hava delvis blivit tillmötesgångna genom den kungl. propositionen, men jag skulle vilja säga, att om det mot förmodan och mot avsikten hos dem, som framlagt propositionen, och en del av dem som främjat densamma, skulle i något fall visa sig, att tullhöjningarna skulle lända till skydd för en nödig och nyttig svensk näring, så borde väl icke detta vara en anledning för herr Lövgren m. fl. att anse sig förpliktade att vid en kommande riksdag begära skyddets borttagande.

Jag skall stanna vid ett par saker, som därvidlag främst kunna falla under övervägande. Det är odlingen av en del frukter under glas, exempelvis gurkor och tomater. Om det skulle visa sig, att den föreslagna tullförhöjningen verkar därhän, att den inhemska odling, som för närvarande förefinnes och som med mycken möda och omtanke har arbetats upp, kan skyddas från den faktiskt eljest föreliggande faran att totalt konkurreras ihjäl av utlandets övermäktiga konkurrens, som gynnas av billigare produktionsmetoder, skulle väl icke detta böra vara en anledning, att en kommande riksdag toge bort tullsatserna. Eller, för att nämna en annan sak, genom det föreliggande förslaget kommer ju tullen på frukt att höjas från 10 till 20 öre, dock icke med det belopp, som vi anse vara behöfligt för att fullt stödja den svenska fruktodlingen. Om det nu skulle, jag riktar mig fortfarande till herr Lövgren i Nyborg, verka därhän att den svenska frukten verkligen kunde avsättas inom landet i tämligen fullständig utsträckning i stället för att som förut varit fallet i stor mängd vara osäljbar och få ligga och ruttna, icke kan man väl därför säga, att det vore en skyddstull vilken borde borttagas. Det vittnar bäst om huru litet man har reda på denna sak och hithörande förhållanden, när jag nämner det sakförhållandet, att därest tullen skulle verka som skyddstull och det i anledning därav skulle vidtagas omfattande nyplanteringar av fruktträd, skulle först om ett tiotal år resultatet visa sig i form av ökade fruktskördar. Tror någon då att denna obetydliga tull å frukt kommer att resultera i väsentligt ökad fruktträdplantering?

Medan jag har ordet skall jag be att få nämna en annan sak, i vilken jag motionerat, men där jag tyvärr icke blivit bönhörd. Det gäller frågan om skyddstull för odlade av törnrosbuskar. Det är möjligt, att man inom bevillningsutskottet har ansett sig hava i viss mån tillmötesgått min framställning därigenom, att tull på hithörande växter och växtslag höjts från nuvarande 7 öre, vilket är fullkomligt betydelselöst, till 20 öre. Nu förhåller det sig med den saken emellertid så, att samtidigt som man visserligen med en obetydlig penning i förhållande till varans lätthet har höjt skyddet för rosenbuskar, har man samtidigt också höjt omkostnaderna för underlaget, som måste importeras, och följaktligen kommer man i det fallet icke alls i något bättre läge, snarare kanske i ett sämre. Det är dock att beklaga, att en odling, som under de sista årtiondena har kunnat i betydande mån utvecklas tack vare odlarnas energi, nu hotas med fullständig undergång på grund av övermäktig konkurrens utifrån.

Medan jag har ordet, herr talman, skall jag be att få anmäla en från en föregående talare avvikande mening i en detaljfråga. Jag hör icke till dem, som anse, att kaffet skulle vara alldeles fritt från beskattning, men jag ber att få nämna som min uppfattning i den frågan, att man icke får lämna alldeles obekant, att kaffet är en vara — jag vill icke upptaga tiden med att närmare utveckla vad jag härmed åsyftar — som tillför vårt solfattiga land en smula av söderns sol, och som man kanske därför får betrakta som i större mån omistlig än kanske en hel del andra varor. Om man sålunda går in för en beskattning av den varan, bör man icke alldeles lämna åsido dessa synpunkter, som visserligen icke få ställa en alldeles avvisande mot beskattning, men som göra, att man enligt min mening bör i den frågan gå fram med viss varsamhet.

Jag skall för min del, herr talman, icke tillåta mig att göra några säryrkanden i de frågor jag tillåtit mig vara motionär, ty jag delar herr Olssons i Kullenbergstorp mening, att det förslag, som nu föreligger på kammarens bord, bör behandlas helt och odelat, och jag ansluter mig därför, herr talman, till dem som yrka bifall till utskottets hemställan. Detta är också som sagt anledningen till att jag icke anser mig kunna göra några säryrkanden i de fall där jag motionerat, hur välgrundade däri framställda yrkanden än varit.

Ang.
tillägg till
tulltaxe-
förordningen.
(Forts.)

Ang.
tillägg till
tulltaxe-
förordningen.
(Forts.)

Herr **Bäcklund**: Herr talman! Herr förste vice talmannen gav ju herr finansministern en både kraftig och kanske också mycket vacker hälsning därför att han närmat sig högerns program, vad det gäller tullar. Jag kan icke instämma i den hälsningen till finansministern.

Bland de tilläggstullar, som komma att drabba rätt hårt och orättvist, äro först och främst tilläggstullarna på en del frukter, t. ex. bananer, tomater, citroner samt kakao. Man kan väl icke säga, att konsumtionen av dessa frukter är en lyxkonsumtion, utan det är väl på ett helt annat sätt som man får rubricera användningen av dessa varor. Jag skall icke gå in på detta närmare, och jag skall icke heller göra något yrkande i denna del, men om det blir omröstning här i kammaren, kommer jag att rösta emot tilläggstull på dessa varor.

Vad som uppkallat mig är egentligen kaffe frågan. Jag tycker icke om den föreslagna tilläggstullen på kaffe och icke skatten heller. Jag kan icke anse, att det finns någon rättvisa i att taga ut av den konsumerande allmänheten, varav de fattigare befolkningsgrupperna drabbas hårdast, denna tull och skatt på 15 och 18 öre per kilo. Jag tror det hade varit möjligt, om herr finansministern hade velat, att på något sätt komma till rätta med denna fråga, och det tycker jag, att han framför andra kunde vara kapabel till. Genom sin borgerliga näring har han stor kännedom om hur det är ställt på kaffemarknaden. Det är ju så, vad speciellt det rostade kaffet beträffar, att det inte är något ovanligt, att åtminstone när det gäller någorlunda gott kaffe, det fördyras på vägen från rosteriet till detaljhandeln med 2 å 2 kr. 50 öre pr kg. Jag tror, att detta i alla fall visar hän på, att det är något galet med detaljhandeln med vårt kaffe. Det borde varit möjligt för statsfinansernas skull, tror jag, att taga ut denna tull och skatt på kaffet, utan att det hade behövt drabba konsumenterna, ty jag är övertygad om, att den stora marginal som ligger mellan grossister och detaljhandlare bort kunna inskränkas med dessa 15 öre och dessa 18 öre, och förtjänsten hade varit mycket stor ändå. Jag nämnde förut, att herr finansministern naturligtvis måste mycket väl genom sin föregående borgerliga verksamhet hava reda på de dåliga förhållanden som äro rådande på detta område. Anledningen till att han icke vill göra något däråt utan lägger ytterligare denna kaffefördyring på den konsumerande allmänheten känner jag icke, men jag tycker, att kårintresset borde icke vara så stort, att man jämt och ständigt skall hålla på handlandena och deras förtjänster och vid varje tillfälle bara kasta över fördyringen på den konsumerande allmänheten. Så blir förhållandet i detta fall, och jag kan ge belägg på riktigheten av min uppgift angående den fördyring för vilken kaffet är utsatt, särskilt då fördyringen av varan på vägen från rosteriet till detaljhandlarna.

Herr finansministern har icke velat gå in på de av mig antydda vägarna. Han får ändå sin tull till statskassan. Därigenom fördyras kaffet på ett sätt som jag anser vara oriktigt. Jag måste för min del säga, att jag ingalunda kan gå med på denna fördyring vare sig i form av tull eller skatt på kaffet utan kommer i detta fall att yrka avslag i likhet med den socialdemokratiska reservationen från bevillningsutskottet.

Jag kan dock icke underlåta att säga några ord till herr Anderson i Storegården. Han drar sig icke för att under vilken regering som helst, det betygade han här, vara med på att höja kaffetullen, det kvittar i fall det var den eller den regeringen, han var alltid beredd att gå med på högre kaffetull och ville ha högre tull än dessa regeringar kanske någonsin drömt om. Han talade också om, att kaffet icke hade för stugornas folk så stor betydelse, utan gjorde gällande att man på landsbygden i stor utsträckning använde råg till kaffe. Ja, det där låter kanske bra, men det stämmer icke med verklig-

heten, icke ens nere i herr Andersons egna trakter, som jag känner mycket väl till. Nej, folk vill nog även där ha sitt kaffe oblandat. Herr Anderson i Storegården är icke någon representant för stugornas folk där nerifrån och känner nog icke deras förhållanden riktigt. Han har här i kammaren vid varje tillfälle varit med om att fördyra kaffet. Han har nu en reservation, som går längre än något annat förslag här för att fördyra kaffet. Han är den aggressivaste som kan tänkas, när det gäller att fördyra rågen också. Vad har stugornas folk att vänta av herr Anderson i Storegården? Inget! Jag tror det är rättvist att säga herr Anderson detta.

Herr finansministern var inne på en annan sak, nämligen konstsilke. Jag bor i ett samhälle, där det tillverkas en hel del konstsilke, icke så litet, i en fem, sex företag. Jag tror icke, att de åtgärder, som äro föreslagna av finansministern, äro de som komma att hjälpa oss något nämnvärt, ty saken är väl den, att importen av konstsilkevaror kommer att avstanna. Fabrikanterna komma att skörda vinsten genom fördyrade priser, när de icke få konkurrens utifrån. Detta kan leda till en minskad användning av varan. Och så har statskassan i alla fall icke fått sitt, och det var ju det som skulle vara huvudsaken.

Jag ber, herr talman, att få yrka bifall till den av herr Bärg m. fl. till utskottets betänkande avgivna reservationen.

Herr Laurin: Herr talman! Jag skulle egentligen tala litet om de rubriker, som hänföra sig till den svenska trädgårdsodlingen, men jag kan icke underlåta att göra ett par små randanmärkningar i andra fall.

Man har velat betona, att hela denna skatteförordning skulle träffa särskilt lyxbetonade varor. Ser man då på automobilerna så är det visserligen sanning, att lastautomobiler undantagits, men personautomobiler gå över en bank. Jag frågar nu: Hade det icke varit skäl i att lägga högre tull på dessa dyrbara automobiler, som mången gång kosta ett eller flera tiotusental kronor? Man hade därigenom säkert fått in en nog så vacker penning och tullen hade träffat sådana personer, som med säkerhet kunde bära densamma. Nu kommer den mycket ofta att träffa personer, som i sin dagliga gärning behöva en liten enkel bil. En annan för mig egendomlig sak är förhållandet med bananer och apelsiner. Varför skola bananer beskattas och icke apelsiner? Jag är naturligtvis icke okunnig om, att man kommer att svara mig, att det beror på den spanska handelstraktaten. Ja, jag måste då säga, att då bör man verkligen framdeles ägna någon uppmärksamhet åt den motion som avgivits från vårt håll, nämligen om revision av handelstraktaterna, ty icke kan det väl ändock få vara på det sättet, att när man vill vidtaga åtgärder, som en regering härvidlag anser vara nyttiga och nödiga, så är man hindrad av en sådan traktat.

Övergår jag så till de punkter, som beröra de svenska trädgårdsodlarna, finner jag mycket egendomliga saker. Från regeringens sida har ju i propositionen framhållits, att alla dessa tullar äro finanstullar. Ja, man kan naturligtvis gräla om begreppen finanstull och skyddstull, men en finanstull blir ju ovedersägligen skyddstull, när den gäller sådan vara, som i någon avsevärd mängd produceras här i landet. Och då frågar jag, om det icke hade varit bättre, om man kunnat ordna det så, att man också hade tillfredsställt de svenska odlarnas intressen, på samma gång som man skaffat penningar i statskassan.

Ser jag nu på de olika tullsatserna, finner jag, att regeringen åtminstone i ett fall frångått finanstullen och tydligt kastat sig på skyddstullen. Jag menar tullen på sparris. Jag har naturligtvis ingenting emot den tullen, och jag måste påpeka, att denna tull blir utomordentligt bra för de stora odlarna

Ang.
tillägg till
tulltaxe-
förordningen.
(Forts.)

av sparris. Beträffande de vanliga trädgårdsprodukterna däremot äro dessa tullar givetvis till intet gagn.

Här har förut talats om äpplen, om frukt överhuvud taget. Ja naturligtvis, från skyddssynpunkt kan man ju anse, att en tilläggstull i någon mån här kan hjälpa, men varför kunde man icke i stället ha gått in för säsongtullar, d. v. s. tullar, som skyddade den svenska frukten under den tid, den fanns i marknaden i större mängd? Man hade då också fått penningar till statskassan och hade ju hjälpt de svenska odlarna.

Likadant är det exempelvis med potatisen. Varför har man inte kunnat skjuta fram giltighetstiden för tullen en tid, låt mig säga 14 dagar? Då hade man ju också fått penningar i statskassan, och man hade hjälpt de svenska odlarna. Ty var och en inser ju, att fränsett den potatis, som odlas under glas, kan det ju enligt det föreliggande förslaget icke bliva något vidare ens för odlarna i Sydsverige, ty de hinna ju icke få någon större mängd färdig till den 30 juni.

Det är likadant med tomater. Det är ju sant, att tullen ger statskassan en liten behållning, men hade man icke kunnat ordna det så, att det under den tid, då de svenska odlarna verkligen behöva skydd, hade varit en högre tull på varan, men denna under den andra tiden hade varit fri.

Propositionen säger ju visserligen — och det är däremot jag särskilt vill vända mig — att man icke har tagit ståndpunkt till andra åtgärder på hit-hörande områden. Ja, det kan ju kanske vara sant, att det är så i fråga om andra rubriker. Men vi ha redan hört av herr Engberg och vidare sett av utskottets utlåtande, att det är meningen att strypa alla dessa saker, som tillhöra trädgårdsodlingen, med andra ord alla de motioner, alla de åtgärder, som kunna vara ägnade att hjälpa de svenska trädgårdsodlarna. Dessa åtgärder ha alla genom den hastiga behandlingen av detta ärende fullständigt satts ur spelet.

Jag har här ingen anledning att göra något yrkande utan kommer att följa utskottsförslaget. Jag vill dock bestämt protestera mot att en idog och arbetsam folkklass som trädgårdsodlarna skall sättas ur spelet, därigenom att dess intressen på grund av den hastiga behandlingen knappast kunnat bliva upptagna till prövning.

Herr Sköld: Herr talman! Finansministerns försvar mot de anmärkingar, som riktats gentemot förberedelsen av den proposition, som här föreligger, har föranlett mig begära ordet till replik. Det är klart, att alla i denna kammare väl förstå, att finansministern i dessa tider har mycket att göra och för en mycket ansträngande tillvaro, och det kan vara förklarligt, om regeringen här behövt ändra ståndpunkt och förbereda sig ända in i det sista, men jag undrar, om detta kan anses utgöra ett skäl för den bristande kontakt, som har rått i denna fråga mellan regering och riksdag. När finansministern, kommit till den uppfattningen, att det ändå hade varit omöjligt att komma till enighet, så måste jag säga, att finansministern nog har missuppfattat karaktären av våra anmärkingar på denna punkt. Det är icke så, att vi för vår del tro, att man skulle kunna komma till allmän enighet, därest partierna i riksdagen hade varit mera à jour med vad som hänt, utan det är kanske fast mera just därför, att vi ha klart för oss, att olika meningar komma att råda, som vi funnit det önskvärdt, att regeringen åtminstone under förberedelsen hållit sig i kontakt med partiledarna.

Ty vad är det egentligen som skiljer denna frågas behandling från andra frågor? Det är just det, att man av helt naturliga skäl vill förkorta riksdagsbehandlingen till det minsta möjliga. Man vill icke tillåta obehöriga intressen

att bliva gynnade i denna sak, och därför vill man, att frågan skall behandlas så snart som möjligt i riksdagen. Men är det icke så, att vi riskera möjligheten av en sådan riksdagsbehandling, om hela frågan oförberett kastas inför riksdagens ledamöter. Vi måste ju säga oss alla, att vi i denna fråga stått i ett dilemma. Vi ha å ena sidan måst säga till oss: är detta förslag sådant att det bör accepteras? Å andra sidan ha vi måst fråga oss, om lojaliteten emot det hela kan tillåta oss att hävda andra meningar. Det är väl icke alldeles säkert, att man kan få lov att driva lojaliteten hur långt som helst. Vi skola komma ihåg, att detta tullförslag, som nu skall genomföras, otvivelaktigt gömmer på många konsekvenser, som vi icke i detta ögonblick kunna överblicka. Det har här talats om konstsilke. Det flyger för närvarande ett rykte genom staden, att vissa av dessa tullsatser komma att åstadkomma, att en fabrik här i Stockholm med ett trettiootal anställda måste inställa sin drift. Det kom meddelande från vissa chokladfabriker, att tullförhöjning på deras råvaror jämte den allmänna depressionen ganska snart leder till driftinställelse. Jag vill icke taga ståndpunkt till detta. Jag vill icke påstå, att det är riktigt. Jag vet ju ingenting om det. Det vet ju, såvitt jag förstår, ingen annan i denna kammare heller. Jag vill icke säga, att, även om det är sant, det skulle förhindra riksdagen att vidtaga de föreslagna åtgärderna, men jag vill bara påpeka, att det här kan bliva fråga om konsekvenser, som bliva mycket obehagliga. Det är helt naturligt, att när riksdagen skall taga sitt ansvar för dessa ting, bör riksdagen litet veta vad riksdagen gör, och därför hade det varit tacknämligt, om regeringen, i fall den icke kunde lägga fram saken i god tid inför en bredare allmänhet, under hand låtit partiledarna kontinuerligt följa med beredningen av ärendet, så att de olika partierna kunnat taga ställning till frågan och i samma ögonblick, som regeringens förslag kom, också haft sina förslag färdiga. Detta har omöjliggjorts genom den skyndsamma och sekreta behandlingen. Regeringen bör icke glömma, att den har spelat ett högt spel, och det är utan tvivel så, att den starka lojalitet, som behärskar riksdagens samtliga ledamöter, är det enda, som har gjort, att regeringen kunnat genomföra denna sak. Jag tycker det skall vara ett memento särskilt för en regering med så pass smalt parlamentariskt underlag som den nuvarande att icke i onödan anstränga riksdagens lojalitet till det yttersta, ty det kan komma att hämma sig.

Medan jag ännu har ordet, skall jag också taga upp ett par andra mindre saker, som framkommit i debatten. Finansministern riktade den anmärkningen emot att socialdemokrater: eder egen regering och ni själva ha ju en gång varit med om att höja kaffetullen! Vi neka icke till det, men finansministern förklarade vidare, att det var bra mycket mindre anledning att höja kaffetullen den gången än nu. Jag tror, att finansministern frestade vår glömska litet för hårt på den punkten, ty hur var det, när kaffetullen höjdes förra gången? Först och främst hade omfattande förslag till högre finanstillar redan genomförts. För det andra hade spritbeskattningen kraftigt ökats genom spritaccis, och för det tredje hade inkomst- och förmögenhetsskatten redan ökats till 175 procent, under det att den för närvarande föreslås till 145 procent plus den extra inkomst- och förmögenhetsskatten, som dock icke betyder mer, om man lägger den till den andra, än att procenttalet för nästa år föreslagits att bliva 158. Vi måste alltså ha klart för oss, att den gången hade statsmakterna redan pressat alla skatteällor en god bit längre än vad nu skett, innan höjningen av kaffetullen vidtogs. Och vad inträffade dessutom? Jo, det inträffade dessutom det exceptionella, att helt plötsligt och oförmodat mycket stora anspråk ställdes på staten i fråga om restitution av krigskonjunkturskatt. Det gällde att inom en mycket kort tid skaffa medel. Jag tror finansministern får revidera sin uppfattning, att det är nödvändigare i dag att höja kaffetullen, än

*Ang.
tillägg till
tulltaxe-
förordningen.
(Forts.)*

Ang.
tillägg till
tulltaxe-
förordningen.
(Forts.)

det var den gången. Jag tror icke, att hans historieskrivning på den punkten håller streck.

Jag skall icke vidare fördjupa mig i det föreliggande förslaget. Jag vill helt kort deklarerera, att jag hyser samma mening, som det socialdemokratiska partiet i övrigt, att den höjning av kaffetullen, som här föreslås, är obefogad. Det är klart att, om man skall genomföra en konsumtionsskattelagstiftning, som skall drabba lyxvaror och andra umbärliga varor, uppstår alltid fråga om vad som är umbärligt. Det minst umbärliga är väl ändå sådana artiklar, som användas utav hela folket och i stor utsträckning av de allra fattigaste folklagren. Härvidlag måste man ju säga, att dessa fattiga folklager icke ha något val. Det är för dem icke fråga om att välja det ena eller det andra.

Herr Lövgren har ju utvecklat den saken, och jag skall icke fördjupa mig i densamma, men jag kan icke underlåta att i detta sammanhang säga ett ord till herr Anderson i Storegården. Herr Anderson i Storegården beskyller ju oss socialdemokrater för att driva en mycket grov demagogisk valpolitik. Vi kunna ju fortsätta den diskussionen en annan gång. Jag tror, att vi här i denna kammare logo litet i vårt inre, när vi hörde den anklagelsen från herr Anderson i Storegården!

Herr Anderson i Storegården hade ett mycket självsäkert yttrande, därvid han erinrade om den man, som vid föregående tillfälle var den, som gick i spetsen för kampen mot en högre kaffetull. Herr Anderson i Storegården försäkrade, att hans egen kännedom om stugornas folk och dess förhållanden var betydligt större än den, som den åberopade personen i sin livstid kunde haft. Jag vill ju icke förneka, att det var en skillnad i samhällsställning mellan herr Anderson i Storegården och den åberopade personen. Herr Anderson i Storegården tillhör ju närmast medelklassen, under det att greve Hamilton tillhörde överklassen, men det kan ju icke hjälpas: vi måste väl ändå säga, att det är på det sättet, att greve Hamilton han såg ned, han såg till det fattiga folket och lärde känna dess förhållanden. Herr Anderson i Storegården ser huvudsakligen uppåt. Det är ganska naturligt: den som är hög och stor, han måste av naturen se nedåt, men den som är liten, han ser uppåt, och det gör herr Anderson i Storegården!

Herr talman, jag tillåter mig att i korthet yrka bifall till den socialdemokratiska reservationen.

Fru Nordgren: Herr talman! Jag har närmast begärt ordet för att instämma med de talare, som här opponerat sig mot att bland de varor, som komma att drabbas av nya tullar och s. k. tilläggstullar inrangerats även frukt.

Jag är överraskad över att så är fallet, när jag erinrar mig hurusom den nuvarande finansministern år 1929, då frukttullarna behandlades, i denna kammare, var en av de varmaste försvararna av tullfrihet på frukt, vilket han motiverade med, att det ur folkhälsans synpunkt var av synnerligen stor betydelse. Det har sedan dess nedlagts ett mycket energiskt och framgångsrikt arbete ute i landet för att bibringa folket den uppfattningen, att det är till gagn för folkhälsan och icke minst för det uppväxande släktet, att man så mycket som möjligt uppblandar sin diet med grönsaker och frukt. Jag undrar, om det icke då kommer att verka en smula egendomligt, när man nu från regeringens och riksdagens sida rubricerar dessa konsumtionsartiklar som lyxvaror. För min del kan jag icke gå med på att citroner, tomater, bananer eller någon slags frukt är lyxartiklar, som tillhöra de förnödenheter, som äro umbärliga utan anser tvärtom, att de äro synnerligen nödvändiga och nyttiga, och jag kommer här att ansluta mig till den meningsriktning, som anser, att dessa varor böra utgå ur det föreliggande förslaget.

Så är det en annan vara, som jag också reagerar emot att den betecknas som lyxvara, nämligen konstsilket. Kanske herrarna finner det vara ett utslag av lyxbegär hos mig själv, när jag här säger, att konstsilket icke är någon lyxartikel. Men jag är övertygad om, att ifall det suttit ett flertal kvinnor här på bänkarna i riksdagen, skulle de ha instämt med mig däri att konstsilke utgör en av de starkaste, bästa och billigaste produkter, som det enligt min mening rent nationalekonomiskt sett är önskvärt, att det kommer till användning så mycket som möjligt i stället för den mindre slitstarka bomullen och yllet.

När jag talade om frukten, förbigick jag en liten erinran, som jag har att göra mot herr Magnusson i Skövde, på den punkten. Herr Magnusson i Skövde talar ju alltid så varmt för frukttullar, och han gör det väl närmast ur den synpunkten, att han anser dem nödvändiga som skydd för den inhemska fruktodlingen. Varför skall vår svenska frukt ligga och ruttna hos frukthandlarna och icke kunna säljas, medan man importerar dyrbar utländsk frukt? frågar herr Magnusson. Härtill skulle jag vilja svara, att då de svenska fruktodlarna en gång lärt sig tillvarataga, förpacka och tillsaluhålla den svenska frukten i sådant skick, som den bör vara, tror jag icke, att densamma kommer att behöva ligga och ruttna. Tvärtom tror jag, att den då framgångsrikt kan upptaga konkurrensen med den utländska frukten. Jag stöder denna min uppfattning på att då man, som herr Magnusson vet, för något år sedan gjorde ett försök med export av svensk frukt till utlandet, sorterad och fint förpackad — utlandet behandlas ju alltid bättre än de svenska husmödrarna — blev denna export, åtminstone vad Kristianstads län beträffar, efter vad jag vill minnas, ganska betydelsefull. Detta vittnar ju om, att det beror på vederbörande själva, om man skall lyckas få en bättre avsättning för den svenska frukten än vad hittills varit fallet. Jag vill också erinra om, att när frukttullarna sist diskuterades och frågan om tullfrihet å utländsk frukt var före, förklarade sekreteraren i pomologiska föreningen i ett uttalande till tidningarna, att han för sin del icke hade något att invända mot en dylik därför att om frukten bleve billigare, skulle detta medföra, att folk lärde sig förbruka frukt i större utsträckning än tidigare, skett, vilket i sin ordning komme att verka fördelaktigt för den svenska fruktodlingen, när denna en gång ordnats på ett tillfredsställande sätt. Jag tror, att citatet finns återgivet i riksdagens protokoll i ett yttrande av herr Hamrin. Den vägen att främja den svenska fruktodlingen är säkert bättre än höga tullar.

Här kunde kanske vara mer att säga, men det har tidigare vittnats av tränade och i riksdagsarbetet väl förfarna riksdagsmän, att tiden varit alltför knapp för att kammarens ledamöter skulle ha hunnit sätta sig tillräckligt in i de frågor det här gäller, och jag erkänner villigt, att jag icke kunnat göra det.

Innan jag slutar, kan jag dock icke underlåta att vända mig mot en av mig högt uppskattad ledamot av denna kammare, nämligen herr förste vice talmannen Nilsson i Bonarp. Han yttrade ungefär, att han önskade regeringen god fortsättning på den väg, regeringen nu slagit in på med nya tullar på olika områden. Jag finner en dylik önskan vara liktydig med att ännu större svårigheter framskapas för det stora flertalet av vårt folk att livnära sig. För min del hyser jag tvärtom den önskan, att människorna såväl i vårt land som i den övriga världen skola återfå sitt ekonomiska förnuft, så att man i stället raserar de tullmurar, som nu finnas och byggas upp, samt kommer till insikt om att ekonomiska krig kunna bli lika ödeläggande som andra slags krig. Jag hoppas, att människorna i en tid, då naturen så rikt kastar sina hävor över oss, att vi ha överflöd och icke veta vad vi skola göra av det, måtte lära sig att förnuftigt ordna upp förhållandena, så att vi icke behöva förgås i överflödet utan detta istället må komma människorna till godo. Detta är min önskan, herr

Ang.
tillägg till
tulltaxe-
förordningen.
(Forts.)

Ang.
tillägg till
tulltaxe-
förordningen.
(Forts.)

Nilsson i Bonarp, och jag vågar påstå, att den har minst lika mycket förnuft i sig som den, som framförts från herr Nilssons sida.

Jag har, herr talman, intet yrkande.

Herr Herou: Herr talman! Det var en socialdemokratisk finansminister, som 1926 hade möjlighet att få igenom vissa skattesänkningar. Han verkställde då en fördelning av skattelättnaden på de direkta och de indirekta skatterna. Han gav en slant åt den rike och en annan slant åt den fattige. 1922 tog en socialdemokratisk finansminister genom fyrdubblad kaffetull oerhörda summor enbart från de fattigas portmonnärer. Nu stå vi ånyo inför höjningar i skatter och pålagor. Trodde någon, att en regering skulle lägga det bara på de rika? Den som tilläventyrs vid genomläsandet av årets trontal skulle ha fått den uppfattningen, att den nuvarande regeringen skulle, när det gäller skattepolitiken, bli en smula radikalare än vissa av dess föregångare från socialdemokratiskt håll 1922 och 1926, d. v. s. genomföra en politik i enlighet med de riktlinjer, som skymta med krisskatten, den har egentligen ingen anledning alls att längre sväva i en sådan villfarelse, när man nu ser karaktären av de »lyxtullar» regeringen framlägger. Det visar, att regeringen ej vill i väsentlig mån lägga skatterna på dem som ha förmåga att bära dem utan tillgriper sina föregångares metoder att lägga skatten på de »fattigas kaffepanna».

På tal om metoderna för behandlingen av detta ärende, så vill jag endast slå fast, med vilken förbluffande snabbhet riksdagen kan arbeta, till och med söndagsarbete, om det gäller att genomdriva vissa saker i regel till nackdel för det arbetande folket, men också med vilka oerhörda förhållningsmetoder denna parlamentarism arbetar, när det gäller viktiga livsfrågor för det arbetande folket. Men jag vill säga ifrån, att den sortens parlamentarism, som en ledamot av konstitutionsutskottet här signalerade och gav sin anslutning till — jag åsyftar herr Engberg, som talade om önskvärdheten av att regeringen hade konfererat med partiledarna — den sortens parlamentarism vilja vi betacka oss för. Den har prövats tidigare i svenskbyksandalen, och svenska folket har all anledning att betacka sig för den sortens regerande med partiledningarna och partibossarna. För övrigt bleve ju följderna att regeringen icke fick tillfälle, åtminstone icke för närvarande, att rådfråga en sådan kraft som herr Engberg. Man måste således säga ifrån, trots att en ledamot av konstitutionsutskottet gått in för det, att vi icke vilja vara med om ett regerande, där regeringen tager ståndpunkt sedan den underhandlat med herrar Lindman, Per Albin Hansson och Olsson i Kullenbergstorp.

När det sedan gäller frågan, huruvida regeringen med de förslag, som här föreligga i den kungl. proposition, som nu behandlas, har lyckats att träffa ett sådant avgörande, att den fyller de löften, den givit att begränsa sig till beskattning av lyxartiklar och överflödsvaror, så skall jag särskilt uppehålla mig vid en av rubrikerna i detta förslag.

Jag vill då säga, att när det gäller den artikel, som jag syftar på och om vilken vi från vårt håll väckt en motion, nämligen kaffet, så beror ju bedömandet av huruvida kaffet är en överflödsartikel eller en nödvändighetsvara oerhördt mycket på i vilken ställning man står, när man bedömer den saken. Jag förstår att de regeringsledamöter, som i veckopressen och veckojournalerna ha givit sina porträtt och sina uttalanden till förmån för surrogatet postum, måste anse, att kaffe är en överflödsvara, och att det är mänskligt, om de, som ha lyckats vänja sig vid ett surrogat, anse kaffet vara en överflödsvara. För de skogsarbetare, flera hundra tusen medborgare således, som äro hänvisade till att leva sitt hårda liv i primitiva skogskojor och som ha lång väg att proviantera och som således när det gäller att anskaffa nödvändiga dryckesvaror icke kunna gå och bära dessa milslånga vägar, för dem är naturligtvis kaffet en

oerhörd lättnad i provianteringsbekymren. Mjölken är bra att konsumera, men den surnar inne i kojan och fryser till is utanför kojan. För skogsarbetarna framförallt är nog på grund av förhållandenas egen makt kaffet ingen överflödsvara, även om det kan vara det för de regeringsmedlemmar, som ha lyckats vänja sig vid ett kaffesurrogat. Lika mycket nu som tidigare måste man således reagera emot att man lägger skatten på den fattiges kaffeanna.

När riksdagen 1922 på förslag av finansminister Thorsson fyrdubblade kaffetullen, då framhölls från olika håll, att detta var en åtgärd av *provisorisk karaktär*. Den ståndpunkt, som riksdagen 1921 intog i frågan, gick ut på att man icke skulle beskatta en artikel, som var en nödvändighetsvara för de fattiga här i landet. Man har tydligen svängt, som herr Engberg sade, men man har svängt på annat håll också än inom det folkfrisinnade partiet. Man har svängt också inom hans eget parti. Från alla partier utom från det kommunistiska har man medverkat till en sådan skattepolitik under dessa år och på denna enda artikel har sedan fyrdubblingen av tullen 1922 plockats ur de arbetandes och böndernas portmonnäer 148 miljoner kronor, en summa som bort bäras av dem, som ha förmåga att göra det. Man kan visserligen, som det här skett, fråga sig: varifrån skall man då taga medlen till de nödvändiga utgifterna och varmed skall man fylla ytterligare brister? Här tycks det vara fråga om att genom en förhöjning av kaffetullen få in ytterligare 6 miljoner kronor. Med denna förhöjning torde man alltså med hela kaffetullen få in cirka 19 miljoner kronor årligen. Jag vill framhålla, att man hade bort kunna höja kristidsskatten med ytterligare 50 procent utöver de av regeringen föreslagna. Det hade ju icke behövt betyda mer, än att de inkomsttagare, som ha 8.000 kronor i inkomst, skulle få erlägga i stället för 10 kronor i krisskatt 15 kronor, och att en person som har 16,000 kronor i årsinkomst i stället för 110 kronor skulle få erlägga 165 kronor. Det förefaller mig, som om det icke alls varit alltför betungande för de grupperna. Eller också hade man kunnat höja procenttalet för de direkta skatterna ytterligare. 1922 förklarade en frisinnad ledamot, som nu sitter inne i kammaren, att han för sin del var villig att gå med på en höjning av grundalet för de direkta skatterna upp till 200 procent, och en socialdemokratisk ledamot förklarade, att han hellre än man höjde kaffetullen, skulle gå med på en höjning av de direkta skatterna av upp till 200 ja, 225 procent. Man behöver ju nu inte komma upp till den skatteprocenten, även om man avslår hela det förslag, som i dag föreligger till behandling. Man kommer egentligen icke så särdeles högt, och man kommer icke ens tillnärmelsevis upp till det skattetal, man stod på 1922, när man fyrdubblade kaffetullen, nämligen 175, om man skulle bifalla vår motion och upphäva kaffetullen.

Herr talman, jag kommer att senare vid behandlingen av detta utskottsutlåtande på lämplig punkt yrka bifall till vår motion i ämnet.

Herr Höglund i Stockholm: Herr talman! Jag kan för en gångs skull instämma med en huvudstadstidning, som för mig eljest icke har någon politisk auktoritet, nämligen Dagens Nyheter, när den i dag karakteriserar regeringens tullproposition såsom föga uppbygglig läsning. Det är verkligen föga uppbyggligt, när regeringen i denna situation för att fylla ett hål i budgeten i stället för att gå antingen den raka skattevägen, den direkta vägen, eller göra nedskärningar utav onödiga statsutgifter, rafsar ihop en samling av likt och olik i tulltaxan och kommer med ett sådant förslag som det föreliggande om förhöjningar av dessa tullar. Det är också mindre uppbyggligt att se det sätt, varpå regeringen har handlagt hela detta ärende, och jag måste instämma med en rad av föregående talare i, att det är i själva verket att sätta riksdagen ur spelet vid avgörandet av dessa frågor, när man går fram

Ang.
tillägg till
tulltaxe-
förordningen.
(Forts.)

Ang.
tillägg till
tulltaxe-
förordningen.
(Forts.)

på det sätt, som regeringen gjort utan någon som helst verklig kontakt med riksdagen, och utan att giva riksdagen någon möjlighet till en saklig prövning av de här föreliggande frågorna. Ty det vågar jag påstå, att någon sådan saklig prövning är icke möjlig och kommer ej att förekomma i kammarerna på flertalet av de punkter, som det här föreligger förslag om. En sådan saklig prövning har ej heller förekommit och icke kunnat förekomma i bevillningsutskottet, utan alltsammans är ett tomt sken och ett spegelfäkteri, och man får ta det hela på den auktoritet, som regeringen tilläventyrs kan besitta i riksdagen. Riksdagen är försatt i ett tvångsläge att antingen ta det hela eller också, vilket är omöjligt att kunna göra för riksdagen, omedelbart anvisa andra utvägar för att fylla hålet i budgeten. Man kan då visserligen göra som herr Olsson i Kullenbergstorp sade, att det finnes nog ingen annan möjlighet än att ta det hela i en klump. Man får gapa, blunda och svälja, som Strindberg i ett annat sammanhang uttryckt sig, man får ta det som ricinolja i hett kaffe. Men om man gör det, då måste ju ett sådant tillvägagångssätt vila på ett starkt förtroende för regeringen. Då måste man utgå från den maximen, att vad far gör, det är alltid det bästa, och alltså lita helt och hållet på förståndet hos denna regering. Det kanske många av herrarna göra, och man kanske inte alltför mycket skall lasta regeringen. Man kan ju säga, att det svenska folket har den regering som det förtjänar, och liksom vi leva i den bästa av världar, så är väl denna regering den bästa möjliga av regeringar i detta nu. Man utgår ifrån som en ödesbestämd nödvändighet för det svenska folket att ha denna regering, och då får man ju böja sig för de förslag, som den kommer med.

Reservanterna ha huvudsakligen riktat sig emot den ifrågasatta förhöjningen av kaffetullen. Det sades om den gamle franske författaren Balzac, att han levde och dog av 50,000 koppar kaffe. Jag vet nu icke om detta är riktigt, när det gäller honom, men säkert är, att det i detta land finns otaliga människor, som leva och dö av 50,000 koppar kaffe. Kaffet har för otaliga blivit, vilket ju också här har omvitnats i dag liksom tidigare, en nödvändig stimulans, en liten livsgladje. Det har så ingått i deras levnadsvanor, att det har blivit en oundgänglig konsumtionsartikel. När regeringen talar om »mer eller mindre oundgängliga varor», så måste man därför säga, att kaffe i verkligheten blivit en konsumtionsartikel, som flertalet icke kan umbära. Att då öka beskattningen på denna fattiga och ringa livsgladje för de allra fattigaste i vårt land, det vill jag åtminstone icke vara med om att biträda, och jag menar, att ett sådant förslag helt enkelt innebär en skattepolitisk bankruttförklaring av den regering, som framlägger det och av den riksdag, som accepterar det-samma.

När man i detta sammanhang talar om att det finns folkhygieniska skäl emot kaffet, så måste jag svara, att det är icke det som är motivet för detta förslag, och vill man ur folkhygieniska skäl komma åt den alltför stora kaffe-konsumtionen i vårt land, då bör man göra det från helt andra utgångspunkter och i ett annat sammanhang.

Än mera stötande för mången äro de tullförhöjningar, som äro föreslagna på olika slag av frukter, på bananer, äpplen, päron, blomkål, tomater och även på färsk potatis m. m. Jag vill i det avseendet understryka, vad som åtskilliga av mina partivänner redan fört fram. Jag skall icke upprepa deras argument, utan jag vill bara konstatera, att det här gäller allmänna konsumtionsartiklar av den allra största betydelse för folkhälsan. Jag vill erinra därom att i Stockholms folkskolor ingår det numera i undervisningen att särskilt framhålla vikten för barnen av att konsumera dylika frukter till gagn för sin framtida hälsa.

Jag tror, att även tullhöjningen på kakao är av det slag, som man bör mot-

sätta sig, både av skäl, som här förut utvecklats, och med hänsyn till den återverkan på vissa grenar av den svenska livsmedelsindustrien, som en tullförhöjning på detta område ovillkorligen kommer att medföra.

Herrarna ha kallat dessa tullförhöjningar och dessa tullar för finanstullar. I själva verket äro de dock i avsevärd utsträckning rena skyddstullar, och komma som sådana att bidraga till en betydande fördyring av dessa livsförnödenheter. Denna fördyring är så mycket oegentligare i en krissituation som den närvarande, då arbetsgivarna söka att med alla medel pressa ned lönerna för arbetarna och när vi kanske inom ett par dagar få bevittna, att en mycket, mycket stor arbetargrupp under förhållandenas tryck tvingas till att underkasta sig en betydande reducering av sina löner.

Herrarna ha vidare kallat detta för ett »tillägg» till tulltaxan, bara en rent tillfällig anordning, som bevars väl skulle komma att snart försvinna igen. Jag tror dock, att detta tillägg kommer att med tiden bli en mycket fast och orubblig beståndsdel i vår tulltaxa. Herr finansministern gav också på visst sätt ett stöd åt en sådan uppfattning, när han i sitt anförande framhöll, att det nog nu endast vore fråga om en ringa början till vad som komma skulle — eller enligt hans mening till vad som komma *måste* inom den närmaste framtiden.

Jag vet, herr talman, att man här står mycket maktlös gentemot den Ekmaniska regeringsdiktaturens tumme, men jag har i alla fall med denna protest velat rädda min själ.

Jag ber att på nästa punkt få återkomma och där göra speciella yrkanden.

Herr **Magnusson** i Skövde: Herr talman! Innan jag ingår på att avgiva den replik, varför jag begärt ordet, skall jag be att med anledning av det tämligen obegripliga anförandet av herr Laurin få säga, att jag borde vara tacksam för att han uppträder såsom talesman för trädgårdsodlingen, men att jag tycker, att då man fått så pass många av sina önskningsfrågor infriade, som nu skett, såväl han som hans meningsfränder även i valtider böra visa sig någorlunda belåtna.

Jag begärde emellertid ordet närmast med anledning av fru Nordgrens yttrande. Hon indrog i debatten en sak, som alltid brukar komma fram, när det är fråga om skydd åt den svenska fruktodlingen, nämligen det förment otillfredsställande sätt, varpå den svenska frukten föres i handeln. Jag vill begagna tillfället att till den kraft och verkan det hava kan här uttala, att det därvidlag brustit mycket och brister åtskilligt ännu, och att det är av vikt, att de svenska fruktodlarna verkligen tillse, att deras vara föres i handeln i ett snyggt och prydligt skick. Emellertid vill jag samtidigt påpeka, att med den konkurrens som sedan länge rått, det varit nästan otänkbart att kunna lägga ned några extra kostnader på den svenska fruktens försäljning, ty man har under alla förhållanden riskerat att icke få den såld, även om den varit väl behandlad. Såsom jag i min motion framhållit, är det ju så, att sedan kommunikationerna blivit så väl ordnade och snabba och det blivit möjligt för våra antipoder — med motsatta årstidsförhållanden — att sända frukt hit till vårt land, kunna exempelvis äpplen och päron tillhandahållas året om här i Sverige. Försäljningen har ordnats från våra frihamnar med kontinuerliga leveranser till frukthandlarna, och dessa ha fått förbinda sig att taga hela sitt behov från importören i fråga med förbigående av den svenska varan. Under sådana förhållanden kan den svenska frukten icke konkurrera utan måste erhalla något skydd mot konkurrensen utifrån. Och, fru Nordgren, även överflödet kan ibland vara bekymmersamt. När man har frukt i stora poster och nödgas se, att det icke finns någon möjlighet att sälja densamma, då kanske man icke finner överflödet så enbart lyckobringande, som fru Nordgren tyck-

Ang.
tillägg till
tulltaxe-
förordningen.
(Forts.)

Ang.
tillägg till
tulltaxe-
förordningen.
(Forts.)

tes förmena. Jag ville, herr talman, endast göra detta påpekande. Det tycks vara ofrånkomligt att denna sak drages fram i alla diskussioner om skydd för svensk frukt.

Samtidigt ber jag att få uttala som min mening, att fru Nordgrens varma, av viss känsla uppburna vädjan, att man i stället för att bygga upp nya tullmurar skulle rasera dem som nu förefinnas, hör till sådana fromma — och kanske under vissa förhållanden befogade — önskningsar, som tyvärr icke torde vara möjliga att i större utsträckning realisera, i varje fall icke nu. Vi få nog inrätta oss efter förhållandena sådana de äro och tillvarataga egna intressen.

Hans excellens herr statsministern **Ekman**: Herr talman! Det är möjligt, att jag i någon mån kommer att göra mig skyldig till upprepning av vad som här förut sagts — jag har icke tidigare i dag varit i tillfälle att följa förhandlingarna i denna kammare — men jag skulle vilja säga några ord med anledning av de anmärkningar, som från ett par håll framförts mot regeringens sätt att handlägga detta ärende.

Man har gjort anmärkning på att den nu föreliggande propositionen icke tidigare förberetts i samverkan med representanter för olika partier och menar, att om så skett, man skulle vunnit större trygghet för att urvalet av tullsatsler liksom också avvägningen av desamma skulle blivit mera tillfredsställande. Jag vill emellertid erinra kammaren om hurudant det allmänna läget är i tullfrågeavseende. Saken ligger ju så, att vi för närvarande ha en kommitté, som har till uppgift att pröva hela vårt tullsystem, att söka punkt för punkt genomgå föreliggande tullsatsler, att jämföra med varandra de förmåner, som olika näringsområden kunna ha av vårt tullskyddssystem m. m. dylikt. Den har sålunda att göra en ingående prövning av hela frågan om ett bestående svenskt tullsystem. Jag förmodar, att när kommitténs betänkande kommer på bordet riksdagen också i den ena eller andra formen får taga del av det och fatta position till frågan om hela vårt tullväsende i allmänhet. Vad det emellertid nu gäller är, att på samma gång man vidtager en rad andra, på stegrade statsinkomster siktande skattetekniska åtgärder, man jämväl söker få en viss ökad statsinkomst genom anlitan av tullsystemet. Om man skulle ha förberett en sådan fråga i samråd med olika partier, skulle säkerligen från början vid den ena tullsatsen efter den andra ha uppstått en intensiv dragkamp mellan olika intressen. I detta fallet förelåg emellertid främst såsom önskvärdt att få utarbetat ett på sakkunskap byggt förslag, som kunde tjäna till utgångspunkt, då det gällde att medelst nya tullsatsler åstadkomma ett från början beräknat inkomstbelopp. Och jag kan icke se annat än att man med tillhjälp av de tillkallade synnerligen kunniga och över de olika intressena stående personer hade större förutsättningar att få till stånd ett sakligt och vederhäftigt förslag än om man för det ändamål det sålunda gällde — att provisoriskt åstadkomma ett visst inkomstbelopp på artiklar, som icke kunna räknas till oundgängliga förnödenhetsvaror — än om man, säger jag, även på detta område skulle ha kopplat in en mängd olika konsumtionsintressen. Jag vågar sålunda göra gällande, att det sätt, varpå denna sak blivit beredd, väl låter försvara sig. Och jag vill tillägga, att om man ser, huru i andra länder tullfrågor av motsvarande art beretts — där man kommit med låt oss säga 15 % värdetull över hela linjen eller något dylikt — måste man erkänna, att det svenska förslaget blivit både varsamt, vederhäftigt och sakligt förberett. Det har skett utan önskan att åstadkomma någonting alldeles särskilt uppseendeväckande. Jag vågar därför hävda, att de anmärkningar, som i detta avseende riktats mot regeringen, icke äro berättigade.

Herr Höglund betecknade det föreliggande förslaget som »en rad samman-

rafsade tullar» och menade, att det saknades fog för att tillgripa desamma. En honom närstående meningsfrände i första kammaren, herr Ström, förklarade åter, att det fanns en mängd lyxartiklar, som skulle kunna påläggas mångdubbelt högre tullar än de nu föreslagna. Han ansåg sålunda, att det i detta sammanhang bort förekomma en hel mängd tullförhöjningar, men han menade, att effekten bort vara en helt annan än den som i föreliggande förslag avses. Men vad hade effekten blivit, om man lagt mångdubbelt högre tullar på vissa lyxartiklar? Jo, att man fått mindre inkomst på dylika varor än man får med de nu gällande eller de föreslagna tullarna — något som icke är förenligt med hela denna aktion, som tillkommit i avsikt att skaffa staten viss ökad inkomst. Jag tror sålunda, som sagt, att även de ur denna synpunkt framställda anmärkningarna äro oberättigade.

Vad beträffar kaffetullen vill jag icke nu gå in i diskussion om den saken i vidare mån än att jag vill påpeka, att de, som enigt kritiserat vissa punkter i tullförslaget i övrigt, kommit till de varandra mest motsatta resultat, när det gäller kaffetullen. Somliga tycka, att det icke bör vara någon kaffetull alls, andra att den av regeringen föreslagna tullen kan betraktas såsom rimlig, och andra återigen, att tullen bör uppgå till ett vida högre belopp. Den fråga det här gäller att bedöma är, huruvida i raden av åtgärder jämväl en på förslaget sätt begränsad tullsats å kaffe i det nuvarande läget kan vara befogad. När jag konstaterar, att riksdagen så gott som i dess helhet — och i varje fall det socialdemokratiska partiet — tidigare ansett, att i svåra tider kaffet är ett skatteobjekt, som kan och bör utnyttjas, vågar jag göra gällande, att de allmänna förutsättningarna för ett förslag sådant som det av Kungl. Maj:t på den nu föredragna punkten framlagda kunna sägas föreligga.

Det är klart, att när staten kommer och begär ökade inkomster och när detta måste träffa den ena eller andra intressegruppen, man tycker det är i och för sig obehagligt och olustigt. Men det är ju så — och det lär ingen kunna bestrida — att det föreligger ett väsentligt ökat inkomstbehov från statens sida. Från vissa håll anser man det t. o. m. vara mycket större än som framgår av Kungl. Maj:ts förslag. Under sådana förhållanden vågar jag påstå, att om man ser förslaget som en del av de sammanhängande åtgärder, med vilka man söker åstadkomma de behöfliga inkomsterna, goda motiv kunna anföras för desamma.

Jag vågar därför hoppas, herr talman, att kammaren skall följa bevillningsutskottet i dess förordande av Kungl. Maj:ts proposition.

Herr Engberg: Herr talman! Jag begärde ordet, för att rätta ett missförstånd, vartill hans excellens herr statsministern gjorde sig skyldig. Jag förstår, att missförståndet beror därpå, att han informerats av någon kollega på regeringsbanken om det som skulle ha yttrats i denna kammare. Hans excellens hade fått den föreställningen, att här skulle ha krävts från något håll — och jag förmodar att det var mig han åsyftade, eftersom jag var inne på kapitlet — att förslaget skulle ha gjorts upp och avvägt, som hans ord föllo »i samråd med olika partiets ledningar». Något sådant krav har jag icke hört någon framställa i denna kammare, och jag har själv så mycket mindre anledning att känna mig träffad, som jag uttryckligen framhöll, att vad jag anmärkte på var, att det icke varit någon känning, någon kontakt mellan regeringen och de olika partierna på denna punkt, någon information om de planer och avsikter regeringen hyste. Herr statsministern är tillräckligt gammal och erfaren riksdagspolitiker för att omedelbart kunna inse, att det är en oerhörd skillnad mellan det sätt, som han här förutsatte vara påkallat, och detta att man håller andra partier underrättade om, vart man i stort sett syftar hän.

Ang.
tillägg till
tulltaxe-
förordningen.
(Forts.)

Det var detta sistnämnda, som enligt min mening varit naturligt för en regering, vars parlamentariska basis är så smal som den nuvarandes, så att vi inte, såsom nu varit fallet inom vår partiledning, först i torsdags kväll och under fredagens förmiddag fått veta, huru konturerna till regeringens planer sågo ut. Det är ingen orimlig begäran, som i detta avseende framstälts, och jag är övertygad om, herr talman, att om ett annat parti suttit i regeringsställning och hans excellens herr statsministern suttit på oppositionsbänken, skulle han kanske kraftigare än någon annan reagerat, om ett dylikt förslag lagts fram utan att man i förväg resonerat med honom, huru man i stort sett tänkte lägga upp saken. Att i förväg diskutera detaljerna i förslaget vore ju alldeles orimligt, och det har heller ingen ifrågasatt.

Herr **Höglund** i Stockholm: Herr talman! Herr statsministern tyckte vilja göra gällande, att det skulle existera en motsättning mellan den uppfattning, som jag företrädde i mitt anförande, och den, som min partivän herr Ström företrädde i första kammaren. Jag antager, att herr statsministern har hört herr Ströms anförande, eftersom han citerade honom, och då måste han veta, att denne min partivän där utvecklade i stort sett precis enahanda synpunkter som jag. Jag har visserligen icke uppehållit mig vid den rena lyxbeskattningen, och jag uttalade mig överhuvud taget icke om dessa saker mera än i så måtto, att jag förklarade, att riksdagen på många punkter icke medhunnit en verklig saklig granskning av dessa spörsmål. Jag har däremot icke opponerat mig, om herr statsministern menade, att det är en väsentlig sak att beskatta smink och näskitt och dylika saker. I detta avseende är det väl ingen, som har någon invändning att göra emot det tullförslag, som föreligger, men jag talade om sådana artiklar, som kunna anses nödvändiga för den breda allmänheten ur konsumtionssynpunkt.

Vidare yttrades ej. Ifrågavarande huvudrubrik godkändes.

Härpå föredrogs *huvudrubriken II. Vegetabiliska ämnen.*

Därvid anförde:

Herr **Lithander**: Herr talman! Det har framgått med full tydlighet av denna debatt, inte minst av herr statsrådets och chefens för finansdepartementet yttrande, att budgeten innevarande budgetår är svag och att den nästkommande är starkt ansträngd. Han sade bland annat, att det är endast början på svårigheterna, nästa budgetår blir det värre.

Det är precis med dessa utgångspunkter, som det har väckts en motion i första kammaren av herr Wohlin och i denna kammare av mig tillika med herr Nylander med yrkande, att vi beträffande kaffe skulle få en högre tullsats än vad Kungl. Maj:t föreslagit. Jag har i bevillningsutskottet anslutit mig till den meningen, att vi skulle godtaga Kungl. Maj:ts förslag för innevarande budgetår, men ansett, att vi skulle hålla frågan öppen till dess vi kommit fram till budgetregleringen, med andra ord: vi skulle inte avsäga oss möjligheten att på den punkten göra en ändring, om läget därtill kunde föranleda. Jag vill framhålla, att det är av betydelse inte endast för städernas befolkning utan i hög grad även för landsbygden, att man begagnar de möjligheter, som finnas, för att lätta på det skattetryck, som eljest ofrånkomligt måste göra sig gällande både i städerna och på landsbygden, med andra ord, söka fördela möjligheterna att rätta till, vad som till sist behövs. Vi veta ännu icke vilka beslut, som riksdagen kommer att fatta, i vad mån Kungl. Maj:ts förslag komma att överskridas eller inte. Det hade enligt vår mening varit klokt och välbetänkt att hålla denna möjlighet öppen. Så har man även gjort beträffande spriten.

Årets svaga budget har ju på slutet tagit sig en styrketår i form av en extra spritskatt på 60 öre per liter. Detta gör $1\frac{1}{2}$ miljon kronor för varje återstående månad, d. v. s. för fem månader gör det $7\frac{1}{2}$ miljon kronor, och tack vare en rask behandling av bevillningsutskottet tillämpas den även för februari månad, vilket gör $1\frac{1}{2}$ miljon kronor, så att vi få en droppe till innevarande års ganska svaga budget. Vi ha velat, att man skulle begagna samma förfaringsätt beträffande kaffe, och detta har varit motivet för vår motion, icke minst av omtanke för landsbygden.

Nu förekommer, herr talman, här även en annan rubrik. Det blir kanske litet galen ordning i menun, när man tar kaffet först och kommer till grönsakerna sedan, men det må vara hänt. Under förra året väcktes motioner i riksdagen om att giva den svenska grönsaksodlingen ett ökat skydd, framför allt under den tid av året, då dumping ägde rum från utlandet. Det är med glädje man kan konstatera, att regeringen i denna proposition framlagt yrkanden, som avse att stödja, vad vi då önskade men tyvärr fingo avslag på.

Nu ha även i år väckts motioner, som avse att giva stödet under den tid, då det bäst behövs, för att sedan minskas något under andra tider av året, alltså för att möta dumpingen. Kungl. Maj:t har emellertid gått en annan väg, nämligen att med en mera jämn fördelning över hela året verka i samma riktning och har då satt tullsatserna något lägre. Jag kan icke underlåta att giva uttryck åt den uppfattningen, att det hade för odlingen varit bättre, om man följt den linje, som föreslagits i fjol och som i motioner från olika håll upprepats i år. I varje fall är nu läget sådant, att det icke finns någon möjlighet att få majoritet i kammaren för något annat förslag än det, som nu föreligger, och då få ju fruktodlarna tyvärr finna sig i detta för innevarande år. Jag vill emellertid till hans excellens herr statsministern uttala den förhoppningen, att om regeringen sitter kvar efter hösten, den skulle vilja nästa år framlägga ett förslag, som utfyller skyddet just på den tidpunkt, då det bäst behövs för att möta den utländska dumpingen, som är till förfång för svensk odling och som inte gagnar något intresse här i landet.

Jag instämmer med var och en, som i ökad fruktförbrukning ser ett medel till ökad folkhälsa, men jag tror och är övertygad om att detta syfte bäst ernås, om vi se till att vi i möjligaste mån vidmakthålla och utveckla en odling inom landet, där det sannerligen är så stark tävlan, att det icke blir några onödigt höga priser. Förbrukningen kan emellertid alltid tillgodoses, och det ger inkomst, uppehälle och bröd åt mången inom vårt land.

Beträffande vår motion rörande kaffet förstår jag, att läget nu är sådant inom kammaren, att den kommer att följa Kungl. Maj:ts förslag, och jag skall därför på denna punkt icke göra något yrkande. Jag har emellertid icke kunnat annat än uttala mina betänkligheter emot att man alldeles avskurit möjligheten att ånyo upptaga denna fråga.

Jag vill, herr talman, till sist begagna tillfället att säga, att jag fullt och helt instämmer med herr finansministern i hans indignation och ogillande av att under det bevillningsutskottet och riksdagen under fullt konfidentiella förhandlingar syftat till att åt riket bevara inkomster av tullmedel detta icke på alla håll har respekterats av pressen. Den övervägande delen har gjort det, men tyvärr finns det undantag, och jag anser, att man icke skall uraktlåta att vid detta tillfälle giva uttryck åt ett ogillande av ett sådant förfarande. De borde ha vetat bättre.

Herr Olsson i Gävle: Herr talman! Ifråga om de under den föredragna punkten upptagna tulltaxenumren 73 och 74, hemställer jag om bifall till den socialdemokratiska reservationen, således om avslag på Kungl. Maj:ts förslag och utskottets hemställan.

Ang.
tillägg till
tulltaxe-
förordningen.
(Forts.)

Ang.
tillägg till
tulltaxe-
förordningen.
(Forts.)

Herr **Höglund** i Stockholm: Herr talman! I anslutning till mitt föregående anförande ber jag att få yrka avslag på utskottets förslag i fråga om blomkål och tomater, bananer och citroner, äpplen, päron och andra frukter.

Herr **Herou**: Herr talman! Ifråga om tulltaxenumren 73 och 74, anhåller jag att i anslutning till motiveringen i mitt anförande få yrka bifall till motionen nr 241.

Herr **Olsson** i Ramsta: Herr talman! Jag skall be att i korthet få yrka bifall till bevillningsutskottets förslag i dess helhet.

Överläggningen förklarades härmed avslutad. Efter av herr talmannen till en början framställd proposition på godkännande av rubrikerna med statistiska nummer 89—113 fattade kammaren beslut i enlighet härmed.

Vidare gav herr talmannen beträffande de under rubriken med statistiska nummer 114—115 upptagna varuslagen propositioner dels på godkännande av ifrågavarande rubrik, dels ock på avslag å författningsförslaget i berörda del; och blev rubriken av kammaren godkänd.

På av herr talmannen nu framställda särskilda propositioner beträffande en var av rubrikerna med statistiska nummer 116, 117 och 120 blevo dessa rubriker av kammaren godkända.

Härefter framställde herr talmannen propositioner i fråga om rubriken med statistiska nummer 125—126, nämligen dels på godkännande av sagda rubrik, dels ock på avslag å förevarande författningsförslag i berörda del; och förklarade herr talmannen sig anse svaren hava utfallit med övervägande ja för den förra propositionen. Herr Andersson i Stockholm begärde emellertid votering, i anledning varav efter given varsel följande voteringsproposition upplästes och godkändes:

Den, som vill, att kammaren godkänner nu ifrågavarande rubrik, bananer och citroner, i förevarande förslag till förordning med tillägg till gällande tulltaxa, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har kammaren avslagit förevarande författningsförslag i nämnda del.

Sedan kammarens ledamöter härefter intagit sina platser samt voteringspropositionen blivit ännu en gång uppläst och anslagen, företogs omröstning med tillämpning av upprensingsförfarandet; och befanns därvid flertalet hava röstat för ja-propositionen, vadan kammaren godkänt förevarande rubrik.

Vidare gav herr talmannen vidkommande rubriken med statistiska nummer 130—132 propositioner dels på godkännande av ifrågavarande rubrik, dels ock på avslag å författningsförslaget i nämnda del; och blev berörda rubrik av kammaren godkänd.

Härpå framställde herr talmannen i avseende å rubrikerna med statistiska nummer 153 och 154 propositioner på 1:o) godkännande av förevarande rubriker, 2:o) bifall till den av herr Bärge m. fl. vid utskottets betänkande i ämnet fogade reservationen samt 3:o) bifall till motionen II: 241; och fann herr talmannen den förstnämnda propositionen vara med övervägande

ja besvarad. Votering begärdes likväl av herr Olsson i Gävle, varför herr talmannen för bestämmande av kontrapositionen ånyo upptog de båda återstående propositionerna, av vilka den under 2:o angivna nu antogs till kontraposition. I överensstämmelse härmed blev efter given varsel följande voteringsproposition uppläst och godkänd:

*Ang.
tillägg till
tulltaxe-
förordningen.
(Forts.)*

Den, som vill, att kammaren godkänner nu ifrågavarande rubrik: kaffe i förevarande förslag till förordning med tillägg till gällande tulltaxa, röstar
Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har kammaren bifallit den av herr Bärq m. fl. vid bevillningsutskottets betänkande i ämnet fogade reservationen.

Sedan kammarens ledamöter härefter intagit sina platser samt voteringspropositionen blivit ännu en gång uppläst och anslagen, företogs omröstning med tillämpning av upprensingsförfarandet; och befanns därvid flertalet hava röstat för ja-propositionen, vadan kammaren godkänt förevarande rubriker.

Slutligen blev på herr talmannens därom framställda proposition rubriken med statistiskt nummer 202 av kammaren godkänd.

Återstående huvudrubriker.

Godkändes.

Övriga delar av förevarande författningsförslag.

Godkändes.

Utskottets hemställan i punkten 1) förklarades besvarad genom kammarens beslut i fråga om författningsförslaget.

Utskottets hemställan i punkten 2) bifölls.

Punkten 3).

Lades till handlingarna.

§ 3.

Vid härpå skedd föredragning av bevillningsutskottets betänkande, nr 4, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om accis å silke begärdes ordet av

*Ang.
förordning om
accis å silke.*

Herr **Lithander**, som anförde: Herr talman! I nu föreliggande betänkande har bevillningsutskottet tillstyrkt Kungl. Maj:ts förslag, att en accis skall utgå för inom riket tillverkat konstsilke. Detta har skett i den tanken, att det skulle omöjliggöra en orimlig förtjänst, så att den inhemska tillverkningen icke skulle få fortgå obesuren, då importen beskattas. Nu tror jag för min del, vilket ju för övrigt redan visat sig, att det råder en så stor tävlan på detta område, att något otillbörligt utnyttjande av tullskyddet säkerligen icke hade behövt befaras, men jag kan ju förstå, att Kungl. Maj:t velat ha fullt be tryggande garanti härför.

Jag vill emellertid, herr talman, säga, att det ligger något betänkligt i att införa accisförfarandet beträffande näringar av den art, som det här gäller. Man vet ju, att statsmakterna gjort det beträffande exempelvis socker-

Ang.
förrådning om
accis å silke.
(Forts.)

tillverkningen för att trygga inkomst åt staten. Här slår man emellertid in på nya vägar och vill med accis belägga så gott som det enda spånadsämne, som vi ha möjlighet att i någon utsträckning producera inom landet. När på sin tid kommerserådet Jonas Alströmer främjade näringar på detta område, däribland spånadsämnestillverkningen, fick han privilegier, därför att det ansågs vara för landet nyttigt. Och jag undrar verkligen, vad hans senfödde ättling här i kammaren säger, när han här läser en kungl. proposition om att belägga en spånadsvara med accis! Det är ju i alla fall så, herr talman och ärade kammarkamrater, att vi ha i långliga tider varit hänvisade så gott som uteslutande till bomull och ull — vad beträffar den sistnämnda varan med någon, ehuru relativt obetydlig produktion inom landet — samt silke, jute och lin. Nu ha vi möjlighet att av våra skogar få fram ett spånadsämne, som i mycket hög grad kan göra oss oberoende av import av bomull. Möjligheterna att fullända fabrikatet och gå fram med det i tävlan växa undan för undan. Inte minst med nuvarande dollarkurs skulle det betyda oerhört mycket, om vi kunde slå in och gå vidare på den vägen. Man får enligt mitt förmenande inte vara blind för detta faktum. Man får inte, förefaller det mig, låta omsorgen om att den höjda tullen inte utnyttjas till någon stor förtjänst — som ju för övrigt skulle bli vederbörligen beskattad — stå hindrande i vägen för att ur våra skogar få fram det mesta möjliga. Det är dock något underbart som skett, när vi av växande gran kunna få fram ett ämne, som tävlar med natursilke i utseende och användbarhet. Med de tekniska möjligheter, som nu finnas att särskilja natursilke och detta konstsilke, tror jag, att den rätta vägen vore att i möjligaste mån främja den inhemska tillverkningen i stället för att lägga hämsko på eller hinder för densamma.

Nu ha vi framhållit dessa synpunkter i utskottet, och vi ha fått stöd för dem från olika håll. Det har också, herr talman, förts in en passus i utskottets betänkande, som lyder: »Utskottet, som förutsätter, att den nu ifrågasatta beskattningen av konstsilke endast kommer att erhålla provisorisk karaktär, intill dess frågan om tullskyddet för såväl denna fabrikation som tillverkningen av konstsilkeartiklar blivit slutligt ordnad, har i frågans nuvarande läge ansett sig böra tillstyrka bifall till det föreliggande förslaget.»

Det är, herr talman, för att mycket skarpt få stryka under den provisoriska naturen av denna beskattning och vikten av att ha öppen blick för vad detta inhemska spånadsämne i framtiden kan komma att betyda, som jag velat med dessa ord poängtera, att vi icke i onödan böra lägga hinder i vägen för utvecklingen och användbarheten av nämnda varuslag.

I detta yttrande instämde herrar *Petersson* i Lerbäckaby, *Bengtsson* i Kulen, *Persson* i Grytterud, *Nilsson* i Karlstad, *Winkler*, *Olsson* i Ramsta, *Olsson* i Berg och *Sandström*.

Vidare anfördes ej. Utskottets hemställan bifölls.

Den av utskottet gjorda anmälan lades till handlingarna.

§ 4.

Föredrogs bevillningsutskottets betänkande, nr 5, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förrådning om skatt å kaffe; och blev utskottets däri gjorda hemställan av kammaren bifallen.

§ 5.

Justerades protokollsutdrag angående kammarens beslut i de uti §§ 2--4 här ovan omförmälda ärenden.

§ 6.

Härefter föredrogos, men bordlades åter statsutskottets utlåtanden nr 3 och 12 samt andra lagutskottets utlåtanden nr 3—5.

§ 7.

Anmäldes och godkändes bevillningsutskottets förslag till riksdagens skrivelser till Konungen:

nr 16, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning med tillägg till gällande tulltaxa;

nr 17, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om accis å silke; samt

nr 18, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om skatt å kaffe.

§ 8.

Justerades protokollsutdrag rörande av kammaren denna dag fattade beslut, beträffande vilka protokollsutdrag ej blivit tidigare justerade.

§ 9.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr <i>Björck</i> i Kristianstad	under 5 dagar fr. o. m. den	2 febr.,	
» <i>Danielsson</i>	» 5 » »	2 »	
» <i>Svedberg</i>	» 5 » »	1 »	
» <i>Christenson</i>	» den 5 febr.		
» <i>Näslund</i>	» 9 dagar »	5 »	
» <i>Svensson</i> i Högsjöhult	» 10 » »	3 »	
» <i>Magnusson</i> i Tumhult	» 7 » »	2 »	och
» <i>Andersson</i> i Grimbo	» 5 » »	2 »	.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 4.53 e. m.

In fidem
Per Cronvall.

Måndagen den 1 februari.

Kl. 8 e. m.

Förhandlingarna leddes vid detta sammanträde av herr förste vice tal-
mannen.

§ 1.

Justerades protokollet för den 26 nästlidna januari.

§ 2.

Avgåvos följande motioner, nämligen av:

herrar *Gårdell* i Gans och *Johanson* i Hallagården, nr 403, angående former-
na för beredning av ärenden rörande bidrag av lotterimedel och om sådana
medels användande;

herrar *Heiding* och *Olsson* i Golvvasta, nr 404, angående viss komplette-
ring av föreskrifterna om märkning av utländska köttvaror;

herr *Petersson* i Lerbäcksbyn *m. fl.*, nr 405, angående de avlägsna, glest be-
folkade bygdernas behov av förbättrade vägar *m. m.*;

herr *Ström m. fl.*, nr 406, angående utredning om åtgärder för bostadsproble-
mens lösande med beaktande av sociala, ekonomiska och hygieniska syn-
punkter;

herr *Vahlstedt*, nr 407, angående anordnande av försöksgårdar för prövning
av viss typ utav organisation av jordbruk;

herr *Andersson* i Dunker *m. fl.*, nr 408, angående lantarbetarnas ekonomiska
och sociala ställning;

herr *Olsson* i Golvvasta, nr 409, angående eventuellt upphörande av visst slag
av privilegier;

herr *Lundström m. fl.*, nr 410, angående åläggande för myndighet, som utbe-
talar bidrag av statsmedel, att lämna vissa uppgifter till bidragets mottagare;
och

herr *Wiklund* i Byske, nr 411, angående viss ändring i gällande restindriv-
ningsförfordning.

Dessa motioner bordlades.

§ 3.

Interpellation. Ordet lämnades härefter på begäran till herr *Öhman*, som anförde: Herr
talman! Genom offentligt meddelande har generallöjtnant Bror Munck till-
kännagivit, att den av honom organiserade och med insmugglade vapen beväp-
nade kåren består och skall bestå även i fortsättningen. Detta meddelande har
helt förklarligt väckt stort uppseende i vida kretsar, där man med rätta frågar
sig huruvida general Munck och honom närstående kretsar öppet och utan in-
gripande från regeringens sida skolas tillåtas att operera med beväpnade band.

Det stöd, som general Munck fått från högerpartiets ledning, officiellt
tillkännagivet genom solidaritetsförklaringen med och gillande av det Munck-
ska tilltaget, och de intima förbindelserna med kretsarna kring tronen, där kå-
rens chef med familjeband och sociala relationer är starkt lierad, göra det nöd-

vändigt att full klarhet vinnes beträffande regeringens och riksdagens ställning till kårens fortbestånd. *Interpellation.*
(Forts.)

Den Munckska deklarationen är ett tydligt och öppet tillkännagivande om att man bland vissa inom samhällets inflytelserika kretsar målmedvetet organiserar förberedelserna till väpnad kamp mot arbetarklassen och planlägger massmord på arbetare. Talet om att den Munckska kåren är en »opolitisk organisation, vars uppgift endast skall vara att vid behov stå till myndigheternas förfogande», är en klar lögn. Under ungefär liknande förklaringar ha de mot arbetarna beväpnade banden framträtt i de flesta länder. Från början ha borgarnas väpnade kårer även där framställts såsom alldeles oskyldiga, men efter relativt kort tid ha de kastat masken och öppet framträtt såsom bourgeoisins väpnade kamporganisation.

Den Munckska kårens fortbestånd är icke blott en klar utmaning mot Sveriges arbetare. Med kännedom om vad som inträffat under de senaste månaderna och vad som kommit i dagen i samband med avslöjandet av kårens existens, kan man slå fast att densamma även är riktad mot den borgerliga demokratin och mot riksdagen. Vid de polisundersökningar, som ägt rum beträffande kårens förehavanden, ha konstaterats vissa mot gällande lag stridande handlingar. General Bror Munck och vissa andra inom kåren verksamma krafter ha visserligen formellt ställts under åtal för olaga vapeninnehav och vapensmuggling, men någon längre gående åtgärd från regeringens sida syftande till en ordentlig räfst med de beväpnade fascistkretsarna har inte förports. Regeringens officiella tillkännagivande om avståndstagande från den Munckska kåren är endast en tom gest, då denna förklaring inte åtföljes av åtgärder, som sätta stopp för kårens fortsatta verksamhet.

Deklarationen om att kåren skall bestå visar icke blott att general Munck och honom närstående äro fullt medvetna om den långt gående innebörden av sina förehavanden, utan att de också vägt krafterna för och emot. Vederbörande ha förvisso kallt räknat med alla faktorer. De äro medvetna om, att de på sin sida ha stora delar av officerskåren, vissa ämbetsmannakretsar och rikligt finansiellt stöd. De anse sig icke behöva taga hänsyn till något annat än egna klassintressen. Detta förhållande är ingen överraskning för oss kommunister, det bekräftar blott riktigheten av vår samhällsåskådning.

Då det är ett hela arbetarklassens intresse, att full klarhet vinnes om huruvida tillvaron av beväpnade borgerliga kårer kommer att tolereras av regeringen, anhåller jag om kammarens tillstånd att till statsministern få framställa följande frågor:

Anser herr statsministern att den Munckska kåren och dess beväpning är ett överträdande av gällande lag, och om så är fallet ämnar regeringen ingripa för att förhindra dess verksamhet?

Ifrågavarande anhållan bordlades.

§ 4.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr <i>Wikström</i>	under	5 dagar	fr. o. m. den	5 febr.,	
> <i>Selberg</i>	>	10 >	>	5 >	
> <i>Lindgren</i>	>	4 >	>	3 >	och
> <i>Mårtensson</i>	>	4 >	>	2 >	.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 8.10 e. m.

In fidem
Per Cronvall.

Onsdagen den 3 februari.

Kl. 4.30 e. m.

§ 1.

Justerades protokollen för den 27 och den 28 nästlidna januari.

§ 2.

Upplästes följande till kammaren inkomna sjukbetyg:

Ledamoten av andra kammaren Prosten Teol. Doktor Per Pehrsson, som lider av revbensfraktur, är från och med den 2 februari tills vidare minst 8 dagar ur stånd att delta i riksdagsarbetet; vilket jag härmed intygar.

Stockholm den 1 februari 1932.

Karl Otto Larsson,
överläkare.

§ 3.

Herr statsrådet *Gyllenswärd* avlämnade Kungl. Maj:ts propositioner:

- nr 48, angående anslag åt docenten vid universitet i Lund G. R. Raquette;
- nr 51, angående rätt för biträdande föreståndarinnan Elin Thörn att för uppflyttning i högre lönegrad tillgodoräkna sig viss tjänstgöring;
- nr 52, angående rätt för ordinarie statsanställd lärare att för erhållande av ålderstillägg tillgodoräkna sig viss tjänstgöring;
- nr 43, angående efterskänkande av återbetalningsskyldighet för felaktigt uppburen arrendeavkomst av stadskomministerns löningsjord i Linköping;
- nr 44, angående anslag till personal- och driftskostnader för institutet för högspänningsforskning vid universitet i Uppsala;
- nr 62, angående försäljning av vissa lägenheter under Offers gård i Väster-norrlands län;
- nr 66, angående användande av medel ur undsättningsfonden för tillvarata-gande av stormfälld skog inom vissa delar av landet;
- nr 56, angående befrielse för förre stadsförvaltaren J. E. Elfving från viss betalningsskyldighet på grund av borgen;
- nr 57, angående överflyttande till lantförsvarets förvaltning av vissa fastig-heter i Järfälla socken av Stockholms län;
- nr 58, angående pension åt en förutvarande båtsman;
- nr 63, angående ersättning till vissa personer i anledning av sjukdom, ådra-gen under militärtjänstgöring;
- nr 64, angående ändrad disposition av medel, anvisade till anskaffning av för kroppsundersökning av flygare erforderlig apparatur; och
- nr 65, angående förstärkning av fjärde huvudtitelns anslag till kommittéer och utredningar genom sakkunniga.

Dessa propositioner bordlades.

§ 4.

Föredrogos var för sig de på kammarens bord liggande motionerna; och remitterades därvid

till kammarens fjärde tillfälliga utskott motionen nr 403 av herrar *Gardell* i Gans och *Johanson* i Hallagården;

till kammarens femte tillfälliga utskott motionen nr 404 av herrar *Heiding* och *Olsson* i Golvvasta;

till kammarens tredje tillfälliga utskott motionen nr 405 av herr *Petersson* i Lerbäcksbyn *m. fl.*;

till kammarens fjärde tillfälliga utskott motionerna:

nr 406 av herr *Ström m. fl.*;

nr 407 av herr *Vahlstedt*; och

nr 408 av herr *Andersson* i Dunker *m. fl.*;

till kammarens femte tillfälliga utskott motionen nr 409 av herr *Olsson* i Golvvasta;

till kammarens andra tillfälliga utskott motionen nr 410 av herr *Lundström m. fl.*; samt

till kammarens femte tillfälliga utskott motionen nr 411 av herr *Wiklund* i Byske.

§ 5.

Vid härpå skedd föredragning av herr *Öhmans* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att till hans excellens herr statsministern få framställa spörsmål angående den s. k. Munckska kåren blev berörda anhållan av kammaren bifallen.

§ 6.

Anmäldes och godkändes statsutskottets förslag till riksdagens skrivelse, nr 19, till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under sjätte huvudtiteln gjorda framställning om anslag till möbler samt arkivinredning m. m. för riksförsäkringsanstalten.

§ 7.

Till bordläggning anmäldes:

statsutskottets utlåtanden:

nr 9, angående regleringen för budgetåret 1932/1933 av utgifterna för kapitalökning i avseende å post- och telegrafverken, statens järnvägar och statens vattenfallsverk;

nr 13, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående täckande av kostnaderna för den s. k. Ådalskommissionen; och

nr 14, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förstärkning av det för budgetåret 1931/1932 under femte huvudtiteln anvisade anslaget till bekämpande av arbetslösheten jämte i ämnet väckta motioner; samt

bevillningsutskottets betänkande, nr 6, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av ett mellan Sverige och Rumänien slutet bosättnings-, handels- och sjöfartsavtal.

§ 8.

Justerades protokollsutdrag.

§ 9.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr		under 10 dagar	fr. o. m.	den	6 febr.,
	<i>Holmgren</i>				
»	<i>Alströmer</i>	7	»	»	6 »
»	<i>Karlsson</i> i Grängesberg	8	»	»	6 »
»	<i>Lindley</i>	4	»	»	4 »
»	<i>Månsson</i> i Furuviik	7	»	»	6 »
»	<i>Heiding</i>	5	»	»	6 »
»	<i>Karlsson</i> i Vadstena	5	»	»	5 »
»	<i>Weijne</i>	4	»	»	6 »
»	<i>Lithander</i>	5	»	»	4 »
»	<i>Törnkvist</i> i Karlskrona	6	»	»	8 »
»	<i>Carlsson</i> i Solberga	3	»	»	4 » och
»	<i>Månsson</i> i Erlandsro	4	»	»	6 » .

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 4.42 e. m.

In fidem
Per Cronvall.